

Erkenningsnummer:
P708478
Afgiftekantoor: Gent X

de knotwilg

Peukenstrijd
in het Geitepark

Het 'zwarte gat'

Rodekoolzwam

Wandelen over
de Koekelareberg

5 OKTOBER
KLIMAAT
MARS
BRUSSEL

PADDENSTOELEN
ZIJN TE BENIJDEN.
ZIJ HOEVEN HUN SPOREN
NOOIT TE VERDIENEN.

ZE KRIJGEN ZE VANZELE.

Geert De Kockere
www.litenatuurrtjes.net

Editoriaal

3 Wild

Algemene informatie

4-5 Peukenstrijd in het Geitepark

6-7 En, ook al in het 'zwarte gat' gevallen zeker ...?!

Natuur- en milieunieuwtjes

10-12 Ichtegem

De terugkeer van de grashommel

Libel & co

Parelveder(on)kruid

Roze sprinkhaan

Straatverlichting blijft aan, nachtleven dooft uit

12-14 Koekelare

Geeraardsbloempje met bezoek

'Ontdek-je-plekje' 2025

Zomeracties zeisteam

14-15 Moorslede

Vlinder- en yogawandeling

Zeldzame Zuidelijke oeverlibellen gespot

15 Torhout

Broedresultaten uilen & torenvalken 2025

17-24 Activiteitenkalender

25 JNM Roeselare

26-27 Amethyst- of Rodekoolzwam

28-30 Een 1.000-soorten tuin, een uitdaging? – deel I

Plaatselijke bijdragen

NATUURPUNT MANDELSTREKE

32-34 Broedresultaten Steenuil 2025

NATUURPUNT RUIDENBERG

36-37 Wandelen over de Koekelareberg: een ontdekkingstocht
vol schoonheid en verrassingen

Werkten mee aan dit nummer:

Dirk Anseeuw, Daniël Boens, Nathalie De Maecker, Paul Debaenst, Bart Debaes, Roney Debaille,
Sofie Declercq, Bart Deklerck, Philippe Deprez, Erwin Deraus, Danny Deschacht, Piet Desmet,
Leopold Dewulf, Xavier Dirix, Luc Feys, Jozef Germonprez, Danny Ghys, Peter Hantson, Peter Lemmens,
Filip Moerman, Ludo Mommercy, Jasper Olivier, Michaël Parmentier, Georges Pollentier, Jan Proot, Anton Van Derbeken,
Bart Van Thuyne, Ash Vandepitte, Luc Verbrugge, Maarten Verlinde, Hans Verplancke, Dirk Werbrouck & Ria Wyffels.

Omslagfoto: het bufferbekken bij Torwoud in Torhout, normaalgezien een waterrijk gebied vol leven, viel volledig droog.

Foto: Xavier Dirix.

Foto's op deze pagina: Erwin Deraus.

Wild

De voorbije weken heeft het eindelijk weer eens stevig geregend, na die lange droge zomer. “Een prachtig zomerweertje”, volgens de krant. Ondertussen sleepte ik de tuinslang rond om de laatste restjes regenwater te verdelen. Een krampachtige poging om mijn nieuwe haag in leven te houden en het vijvertje op een minimumpeil, zodat de vogels en andere tuinbewoners toch wat water ter beschikking hadden. Maar dat het absurd droog is merk je overal. De coverfoto van dit nummer – het drooggevalven bufferbekken bij speelbos Torwoud – zegt genoeg.

Vorige winter werd de koer bij mijn huisje aangepakt. Tabula rasa: tegels eruit, regenwaterput erin, aarde er weer op. En daar lag een volledig blanco tuin verwachtingsvol te blinken. Een haag en een lijntje stapstenen zorgden voor wat structuur. Daarna enkel afwachten en kijken. Tuinieren met natuurbeheer als basisprincipe, en ObsIdentify op zak, is een spannende reis. Kijken welke verrassingen er vanzelf uitkomen. Ongewenste gasten er tussenuit halen. Sommige enthousiastelingen streng naar een hoekje verwijzen. Dan toch een carnavalsmengseltje op een zichtlijn uitzaaien - ze zijn gewoon zo mooi mijnheer. Hier en daar wat zaden uit de berm meeritselen en uitstrooien. Zaailingen verzetten. Dan toch die ene schreeuwerig kleurrijke en veel te dure, maar o zo mooie plant uit het mainstream tuincentrum meebrengen. Die natuurlijk onmiddellijk laat merken dat het deze droge zomer niets gaat worden, terwijl de wilde planten uit de buurt er enthousiast bij staan.

Je begrijpt het wel: mijn wilde tuin is er een zonder vast plan, waar steeds bijgestuurd kan worden, waar je loslaat en je je laat verrassen en verwonderen. Nu ik er over nadenk: dat klinkt een beetje als onze regionale vereniging. Ook daar hebben we de bewuste keuze gemaakt om niet strak af te lijnen, om ruimte te bieden aan experimenten, kansen te creëren, te kijken wat er vanzelf opborrelt, ... Het beste voorbeeld daarvan zijn ons bushcraftweekend en onze jonge kernen, met als laatste ‘Kern Ledegem’, die langzaam vorm krijgt.

Deze vernieuwing is de begeleidingscommissie, die dit voorjaar onze werking in opdracht van het Departement Omgeving doorlichtte, niet ontgaan. “Er is actief verjongd en er is gezorgd voor inbreiding met nieuwe kernen. Dit is een proces waar andere regionale verenigingen kunnen uit leren om te verjongen.” Wat ondertussen ook effectief gebeurt: ons ‘start eens een Natuurpuntkern-model’ dijt langzaam uit. We kregen net nog foto’s binnen van enthousiaste groepen uit Beernem en Diksmuide, maar ook in andere provincies wordt er mee geëxperimenteerd. Heerlijk toch!

Door los te laten komt er ruimte voor vernieuwing. Elke afdeling, kern en werkgroep zoekt zijn eigen weg en gaat zijn eigen gang. Dat zie je mooi in deze ‘knotwilg’. Zo word je verrast door het zeisteam van Natuurpunt Ruidenberg. Kern De Reiger die natuurbeleving herinterpreteert met een yogawandeling. De ‘mooimaker’ uit Roeselare die zich verzet tegen peuken. De Jong Natuurverkenner die een jaartraject nachtwandelingen uitwerkten. Een cursist die open bloeit en zich ontpopt als een waardevolle vrijwilliger. Natuurliefhebbers die ons hun toevallige of met wat speurwerk vergaarde insectenwaarnemingen doorsturen. Kern BEI die aan de slag gaat bij het gecontroleerd overstromingsgebied Blekerijbeek en bij de Stationsput ... Maar ook onze gevestigde waarden houden meer dan ooit stand, zoals de ‘Ontdek je Plekje’-natuurwandelingen van Natuurpunt Ruidenberg of de ‘oude rotten’ die al decennia trouw kerkuilen-, steenuilen- en torenvalkbakken opvolgen. En dan vergeten we nog van alles ... Goed bezig dames en heren!!!

Sofie Declercq, voorzitter

Namens het bestuur van
Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw

Peukenstrijd in het Geitepark

Druk in het park

Als inwoner van Roeselare zie ik hoe onze stad de laatste 15 jaar sterk veranderd is. Ze werd een centrumstad en dat geeft mogelijkheden, maar ook nieuwe problemen. Met de vzw 'Meer Bomen In Roeselare' zet ik mij al zes jaar in voor het behoud en het beschermen van het bestaande bomenareaal en het opdrijven van het aantal bomen in en rond de stad. Acties als de 'Groene Boomgordel' en 'Liefdesbomen' wakkeren de interesse voor bomen aan. De stad doet ook haar deel door haar '100.000-bomen-acties' in de vorige en huidige legislatuur. Veel nieuwe bomen vinden een plaats in het stadsbeeld, waardoor het imago van grijze stad langzaam verdwijnt. Ook de stadsrandbossen blijven uitbreiden.

Het stadspark, gekend als Geitepark, vormt samen met het kleine Sint-Sebastiaanspark en het Noordhof de belangrijkste groene kern in de stad. Het Geitepark werd ooit aangelegd rond de Mandel en is nu, samen met het nieuwe Moermanpark, een trekpleister voor veel wandelaars en rustzoekers. Vooral vanaf de lente tot in de nazomer komen mensen er wandelen, sporten, keuvelen, rusten en ja, soms slapen. Tegelijk brengt de zomer veel publieke cultuuractiviteiten in het park. En dan merk ik dat de druk op het park wel heel groot wordt. De natuur in de stad in stand houden vraagt waakzaamheid. Natuurpunt Mandelstreke doet wat ze kan, maar de bedreigingen zijn soms groot. Getuige hiervan is de watervervuiling na de recente brand in het groenteverwerkende bedrijf Horafrost in Staden.

Mooimakers maken het verschil

Als Mooimaker heb ik het parkgebied geclaimd en engageer ik me om het park, af en toe met hulp van andere Mooimakers, proper te maken. De stad ging een engagement aan met de Mooimakers en Mirom. Zij biedt logistieke en organisatorische ondersteuning aan meer dan 200 Mooimakers. Zo kan ik met zak en grijpstok aan de slag. De 'Mijn Mooiestraat'-app zegt dat ik reeds zo'n 160 km aflegde tijdens mijn zwerfacties. Zwerven om zwerfvuil te verwijderen. Elke week vanaf maart deed ik twee keer mijn route door het park, telkens goed voor zo'n 5 kilometer. En ik zag het zwerfvuil alsmaar toenemen. Hoe meer mensen, hoe meer vervuiling, hoe meer druk op de natuurlijke ecologie van het park. Je kan je niet voorstellen wat een Mooimaker allemaal opruimt.

Sigarettenpeuken zijn klein, maar vele kleintjes maken één grote. Bovendien zijn ze allesbehalve biologisch afbreekbaar. De filter bestaat uit acrylacetaat, een kunststof die erg traag 'afbreekt'.

Pas na 10 tot 15 jaar schiet er schijnbaar niks meer van over, maar niets is minder waar. Het plastic is dan afgebroken tot microplastics die bodem, lucht en water vervuilen. Foto's: Bart Deklerck.

Je zou voor minder je neus ophalen. En toch, Mooimakers gaan verder waar anderen zich terugtrekken. Wij kijken verder dan onze grijpstock lang is. De stadsnatuur is in nood, is bedreigd door gebrek aan respect, door nonchalance, onbegrip en luiheid bij het menselijke ras. Er zijn drie soorten mensen in het park: eerst is er de propere mens, die zijn vuilnis meeneemt of deponneert in de voorziene vuilnisbakken. De tweede soort doet net het omgekeerde. Hij gooit achteloos zijn afval op de grond, in het rond, overal waar hij komt. En dan heb je als derde de Mooimaker. Deze wordt gecompimenteerd door de eerste soort en niet gerespecteerd door de tweede. Mooimakers zijn echter taai en plooiën niet vlug. Zij buigen, maar dan enkel om zwerfvuil op te pikken.

De communicatiecampagne: een maat voor niks?

In het voorjaar lanceerde de stad een campagne 'geen peuken op de grond'. Er werden bordjes met deze boodschap geplaatst in het park waar de peukennood het hoogst was. Vooraf had ik alle peuken in het park opgeruimd. Ik telde er zo'n 2.000. Zo had ik een nulpunt voor mijn telling en kon ik evalueren of zo'n communicatie wel efficiënt is.

En zo begon mijn 'peukentelcampagne'. En kreeg mijn actie de allure van een actie van verzet. Verzet van dit individu in de publieke ruimte. Ik zie hoe mijn leefomgeving wordt vervuild, bezoedeld, ziekgemaakt en ik ga hiertegen in verzet. Door een zichtbare, kleine actie. Ik doe er iets aan. Weiger lijdzaam toe te zien. Wil bewustmaken. Zowel de burger als de politici. Ieder moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Ik doe mijn daad van kleine goedheid. Peuken rapen. Honderden, duizenden ... Het aantal doet wenkbrauwen fronsen, hoofden neen schudden. Die ene peuk lijkt maar een klein beetje vervuiling, maar als je ze allemaal samenbrengt, op een hoop, stinkend, in alle staten van ontbinding, in alle vormen, met

en zonder filters, van alle merken ... Dan merk je pas wat een gigantische vervuiling de maatschappij al tientallen jaren toelaat. Ondertussen weten we het al: peuken zijn schadelijk voor het milieu. Ze bevatten tientallen giftige stoffen en microplastics die niet kapotgaan. Deze komen in onze bodem terecht en verdwijnen niet meer. Om dan nog te zwijgen van de vreselijke ziekten bij rokers.

De peukenvervuiling wordt pijnlijk zichtbaar

'Lead by example' denk ik dan. Al drieëntwintig jaar geen roker meer en nu andermans peuken verzamelen. In beeld brengen. Onder de neus duwen van wie kan en moet maatregelen treffen. Mijn woede tonen waarmee ik weiger te accepteren wat er allemaal misgaat. Anderzijds is er ook een vreemd soort vertrouwen. Namelijk hoe zinloos mijn verzet ook mag zijn, dan nog zal het er altijd geweest zijn. Mijn actie blijft niet onopgemerkt. Het vermaledijde Facebook blijkt hierbij een krachtige eyecatcher. Mijn bijdrages worden gelezen door meer mensen dan ik zelf kon bevroeden. Positieve reacties volgen. Tienduizenden opgeraapte peuken in beeld brengen schudt mensen wakker. Nu wacht ik nog op onze beleidsmensen. Die reageren voorzichtig, op eigen tempo, maar zeker niet ongevoelig. Ook zij zijn geërgerd, bekommerd en willen een positieve verandering. Maar hoe? Dan blijken de inspiratie, de ambitie, de durf en de efficiëntie nogal gering. Er wordt gauw verwezen naar het federale niveau als ik vraag om een rookverbod in het park. Zoals dit nu al bestaat voor alle parken in Frankrijk.

De oplossing: duidelijke verwachtingen communiceren of strenge regels handhaven?

Tot nu werden de verwachtingen onduidelijk gecommuniceerd, waardoor het gedrag van rokers niet veranderde. De peuken blijven op de grond vallen. Dit moet beter. Dit geldt zowel voor het park als voor het centrum van de stad. Hierover heeft de stad bevoegdheid.

Een rookverbod in het park? Dat blijkt een federale bevoegdheid. De vraag is: welke politicus steekt hiervoor zijn nek uit? Een tussenoplossing kan zijn dat peukenzakjes verplicht worden naar analogie met het hondenpoepzakje. Finaal blijft er dan nog één grote maar zwakke schakel: de handhaving. De heel beperkte handhaving is ondertussen op veel terreinen een maatschappelijke uitdaging.

Hoe houden Mooimakers hun peukenstrijd vol?

Vaak geven Mooimakers het op. Ze merken geen verbetering. De verwachtingen worden niet ingelost, noch door de achteloze rokers, noch door de beleidsmensen. De hoop op beterschap verdampt. Mijn visie op hoop is evenwel anders: "Hoop is niet de overtuiging dat iets goed zal aflopen, maar de zekerheid dat iets zin heeft, ongeacht de toekomst."

Wat mag ik hopen? Ik vervang deze vraag door: 'Wat te doen?' Het antwoord: bomen planten als stukjes toekomst. En zwerfvuil ruimen. Ook als ik weet dat er morgen weer evenveel zal liggen. En het draait helemaal niet om mij. Mijn actie laat een verlangen naar het goede zien. In dat verlangen en in het goede dat ik doe in mijn leefomgeving toon ik dat het goede bestaat. Ik heb geen hoop dat het ergens toe zal leiden. Want dan zou ik maar wanhopig worden. Het is omgekeerd: goed doen leidt tot de hoop dat het zin heeft. De hoop is geen motief, maar de bekroning en beloning voor wie zonder verwachting van succes het goede doet. Ondertussen blijf ik optimist. En kan ik mijn kinderen en kleinkinderen in de ogen kijken. Ik vecht voor jullie wereld. Samen met al wie vecht voor het in stand houden van onze kwetsbare natuur.

Bart Deklerck

Je vindt mij en 'Meer Bomen in Roeselare vzw' op Facebook.

En, ook al in het ‘zwarte gat’ gevallen zeker ...?!

Dit hoor je dikwijls van familie, vrienden of oud-collega's als je met pensioen gaat. Soms is deze vraag ook gekruid met enige vorm van cynisme in de zin van: "Zie je wel, hij ook ..."

Als je uit een gevarieerde, boeiende en drukgepulde loopbaan komt (die ik meestal met veel vreugde en voldoening heb kunnen waarmaken) is deze vraag wellicht nog te begrijpen. Wie mij echt goed kent, zou echter beter moeten weten. Organiseren, verhalen vertellen aan jong en oud, verantwoordelijkheid dragen en voor groepen staan is altijd mijn grote en vreugdevol-

le 'dada' geweest. Dus, toen mijn echtgenote Carine mij toevallig wees op een aankondiging in 'de knotwilg' voor een cursus natuurgids (we zijn al een goede tijd lid van Natuurpunt) heb ik heel snel de beslissing genomen en mij ingeschreven. Niet goed beseffende ...

Rond diezelfde tijd vond ik tijdens het rommelen in mijn archief een kleine brochure uit het jaar 1976, die ik als jonge KSA-leider maakte voor het kamp van KSA Oostende in Heusden. 'Natuurexploratie met jongknappen' was de titel (zo noemden we toen de 10-12-jarigen in onze jeugdbeweging)

Eigenlijk, achteraf gezien, een leuk boekje met handgemaakte tekeningen van insecten en vogels, typemachinegevijs van teksten voorzien ... en dit allemaal afgedrukt met alcoholstencils. Voor de jongere generaties moet dat alvast middeleeuws klinken. En toch, dit kon allemaal geen toeval zijn. Een knipoog uit het verleden?

Op 17 september, een goed jaar terug, ging de 'Cursus Natuurgids' van start. Het gaf mij een eersteschool-daggevoel. Iets wat ik de voorbije decennia niet meer had meegemaakt. Ik was één van de groep en andere, voor

Met de wijzers van de klok mee: op bezoek in het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, de 'winnende' ploeg tijdens een proefproject in het Bulskampveld en op excursie met boswachter Koen Maertens in het Wijnendalebos. Foto's: deelnemers cursus.

mij nog onbekende mensen, namen het woord en de leiding van het hele gebeuren. De voorbije jaren was het voor mij even anders geweest. Maar dit was goed, dit doet een mens met de voetjes op de grond komen, dit doet een mens relativeren en alles in perspectief zien.

Vele cursusdagen volgden, binnen en buiten, sommige eerder theoretisch, andere praktisch. En dat was interessant. Wij, cursisten en ook verantwoordelijken, leerden elkaar kennen en al gauw voelden we aan wiens enthousiasme en wil om er echt iets van te maken groot was, of net iets minder (zowel bij de cursisten, als bij de lesgevers); wiens lichtje een klein zaklampje was of eerder een knetterend kampvuur ... :-) (met mijn excuses voor deze jeugdbewegingsachtige terminologie). Namen werden gezichten, gezichten werden goede bekenden en aangename tochtgenoten.

Stilaan werd duidelijk dat we niet alleen zouden kunnen consumeren wat

we voorgeschoteld kregen: we moesten zelf ook aan de slag. Altijd (of toch zo veel mogelijk) aanwezig zijn op de cursusmomenten (aanwezigheden werden genoteerd), gidsvaardigheden uittesten voor de groep, zelf enkele activiteiten bedenken, opzetten en presenteren, een eigen project maken en laten evalueren, stage doen ... We werden verwittigd (en daardoor ook wel uitgedaagd): *"Deze opleiding ga je niet in één jaar rond krijgen"*. Met enkelen dachten we: *"We zullen nog wel zien ..."* :-)

Al gauw voelden we ook, zoals iedereen die zich bekwaamt in de studie van de natuur, dat hoe meer je denkt te kennen, hoe meer je beseft dat je er eigenlijk nog niets vanaf weet. Zo machtig groot en mooi is de natuur! Bijscholing en nog meer cursussen volgden, praktijkervaring opdoen drong zich op. En tot op vandaag kijk ik uit om zo veel mogelijk deel te nemen aan cursussen en studiedagen. Waar het hart van vol is ...! Het is ook altijd prettig om 'mensen van de

cursus' terug te zien op extra cursussen, natuurliefhebbers en ontmoetingsdagen. Een nieuwe wereld van natuurliefhebbers en ongelooflijk geëngageerde mensen ging voor mij open. En dat is een deugddoende en mooie gewaarwording.

In de dagen van het schrijven van deze tekst viel ook mijn natuurgidsenbadge in de brievenbus. Ach ja, het is maar een kaartje, een soort paspoortje. En toch: dit kaartje is zo beladen met enthousiasme en levensinvulling dat het een persoonlijk symbool geworden is. Een levenshouding die ik met velen wil delen. Dank aan de lesgevers en de collega-natuurgidsen (in spe) voor deze nieuwe wending in mijn leven!

En ja, sommige familieleden, vrienden en oud-collega's hebben gelijk gekregen ... **Ik ben toch in een gat gevallen, het 'groene' gat ... :-)** En het is er tof!

Luc Verbrugge

SIGHTS OF NATURE

KITE APC STABILISATIE

12x42 - 16x42

Sights Of Nature **Natuurpunt Optiekshop** Vlamingsveld 89, 8490 Jabbeke **050 31 50 01** www.sightsofnature.be
Verrekijkers **Telescopen** Nachtkijkers **Statieven** Accessoires

Uw energie, uw controle.

Laat een van onze energieadviseurs GRATIS bij u langskomen voor een persoonlijk advies op maat.

De slimme thuisbatterij.

ENERGIE OPSLAAN, BESPAREN EN SLIM GEBRUIKEN?

Opslaan wat u zelf opwekt en verbruik het wanneer het u uitkomt.

Compenseer piekverbruik met een huisbatterij en verlaag uw capaciteitstarief.

Bespaar met dynamische tarieven en gebruik energie op de voordeligste momenten.

051 72 44 90 | info@intelligentwonen.be
www.intelligentwonen.be | Bruggesteeweg 21, 8830 Hoogdele-Gits

INTELLIGENT
VWONEN
Breng kwaliteit thuis

INTELLIGENT
PRO
Voor en door professionelen

PortemanKijkers.be
SPECIAALZAAK & SITE VOOR VERREKIJKERS & TELESCOPEN

Swarovski - Leica - Zeiss - Kite - Bynolyt - Steiner - Bushnell
Statieven - Loepes - Cameravallen - Digiscoping

Tot 10% op adviesprijs

Optiek Porteman steunt als partner van Natuurpunt
oa de Hellebeek in Heuvelland.

Rijselstraat 10 & 12 - IEPER

Volg @Portemankijkers

**HOEVE WABI SABI,
EEN PLAATS VOOR
ONTMOETEN**

Ecologische
polyvalente ruimte
en vakantiewoning

**Te huur voor cursus,
evenement of feest**

Provinciebaan 59 • Staden

Activiteitenkalender en info: www.hoevewabisabi.be

**Tuinsappen
Lombarts Calville**
De geperste zaligheid

Luc Goossens, T&F 057 36 30 20
Tsjehielaan 1 - 8970 Poperinge
info@tuinsappen.be
www.tuinsappen.be

Sap van eigen fruit

- Wij verwerken uw appels of ander fruit tot een heerlijk vruchtensap (gepasteuriseerd).
- Verkoop van sappen op basis van appel.
- Bedrijfsbezoeken.

Koekuitstraat 2
8800 Roeselare

ward_vanhooren@hotmail.com
0032 496 43 04 05

- Advies duurzaam boombeheer
- Boomonderzoek
- Klimmend snoeien
- Aan- en verplanten van bomen
- Groeiplaatsinrichting en -verbetering
- Boomvriendelijke aanleg van uw tuin

Ward Vanhooren
Your tree, our care
Care for Trees

BTW: BE0827 967 056

BOUWWERKEN
Heemeryck
Paul

vloeren
faïencen
opritten
terrassen

0477 67 12 89

Slijperstraat 21
8840 Oostnieuwkerke

KLUSJESMAN 0488/811 245

info@klustor.be • www.klustor.be

**TUINAANLEG
TUINONDERHOUD**

Paradijsstraat 2
Roeselare-Beveren
tel. : 051 69 00 30
Gsm: 0475 688 871
info@davidtshubert.be

Natuur- & milieunieuwtjes

ICHTEGEM

De terugkeer van de grashommel

De grashommel: misschien heb je er nog nooit van gehoord of zag je er nooit een in het echt. Nochtans was het vroeger een heel algemene soort die overal in Vlaanderen voorkwam. Vandaag is dat helemaal anders. De populatie is sterk teruggevallen en de soort wordt vooral nog langs de kust en in de polders gezien. Het is dan ook een echte West-Vlaamse symboolsoort.

Opvallend genoeg stelt de grashommel helemaal geen hoge eisen aan haar leefomgeving. Ze foerageert vooral op rode klaver en andere vlinderbloemigen zoals luzerne en vogelwikke. Dankzij beheerovereenkomsten met landbouwers, georganiseerd door de overheid, en extra aandacht voor deze wat vergeten hommelt, wordt er nu gewerkt aan het herstel en de uitbreiding van haar leefgebied.

Om dat herstel op te volgen organiseert Aculea, de bijen- en wespenwerkgroep van Natuurpunt, elk jaar in augustus een grote grashom-

melzoektocht. Daarbij bezoeken ze niet alleen de gekende locaties om te zien of de soort er nog standhoudt, maar gaan ze ook actief op zoek naar nieuwe vindplaatsen. Zo leren we meer over hoe de soort zich verspreidt en welke habitats ze verkiest. Ook dit jaar stond zo'n zoektocht op het programma en in Eernegem werd de grashommel hierdoor zelfs op een nieuwe plek gevonden, langs de Groene 62!

Maar hoe herken je zo'n grashommel eigenlijk? Op het eerste gezicht lijkt ze sterk op de veel bekendere steenhommel. Beide soorten zijn overwegend zwart behaard en heb-

ben een oranje- of roodachtig achterlijfspunt. Toch is er een duidelijk verschil: bij de werksters van de grashommel is de beharing op de achterscheen oranje- of roodachtig, terwijl die bij de steenhommel zwart is. Deze twee soorten zijn dan ook niet makkelijk uit elkaar te houden!

Jasper Olivier

Libel & co

Dit jaar kreeg Natuurpunt Kern BEI er een nieuw natuurgebiedje bij. Je vindt het aan de rand van het gecontroleerd overstromingsgebied Blekerijbeek. Het omvat enkele plassen en een stuk schraal grasland.

De grashommel (*Bombus ruderarius*) lijkt heel erg op de steenhommel (*Bombus lapidarius*), maar de werksters van de grashommel hebben een oranje- of roodachtig beharing op de achterscheen.

Foto: Jasper Olivier.

De Kleine roodoogjuffer (*Erythromma viridulum* – foto boven) herken je aan – de naam zegt het zelf – de rode ogen en de Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii* – foto onder) heeft opvallend tweekleurige ogen. Foto's: Dirk Anseeuw.

Verleden jaar hebben we trouwens nog hooi van De Swal in Koekelare naar hier gebracht en uitgestrooid om bloemen en planten van het ene natuurgebied naar het andere over te brengen, een zogenaamde ‘entactie’. (Maar op een enkele ratelaar na heeft dit voorlopig nog niet zo veel opgeleverd, merken we.)

De plassen in het gebied kregen de voorbije zomer wel interessant bezoek. Zowel de Kleine roodoogjuffer (*Erythromma viridulum*) als de zeldzame Zwervende heidelibel (*Sympetrum fonscolombii*) werden er gezien. De Kleine roodoogjuffer herken je aan – de naam zegt het zelf – de rode ogen. En bij de Zwervende heidelibel zijn ook de ogen – check de blauwe onderkant – een punt van herkenning. Alvast fijn dat beide libellen ‘een oogje hebben laten vallen’ op dit nieuwe natuurgebiedje. Wij zijn er alvast blij mee!

Dirk Anseeuw

Parelveder(on)kruid

In 2003 werd door de gemeente een poel gegraven tussen de Groene 62 en de Stationsput. Deze poel, die een ideale locatie zou kunnen zijn voor een rijkdom aan fauna en flora, wordt sinds de aanleg gedomineerd door parelvederkruid (*Myriophyllum aquaticum*). Dat is een erg agressieve invasieve exoot, oorspronkelijk afkomstig uit Zuid-Amerika, die in de EU werd geïmporteerd voor aquaria en vijvers. Maar parelvederkruid groeit snel en vormt dichte, op het wateroppervlak drijvende matten. Die zorgen voor een afname in zonlicht en zuurstofgehalte in het water; waardoor inheemse planten en dieren worden weggeconcentreerd. Sinds 2016 mag de plant niet meer verkocht worden in de EU, maar waar hij groeit is hij een blijver. Deze poel werd al eerder uitgebaggerd, maar de planten komen telkens massaal terug. Enkele vrijwilligers van Natuurpunt Kern BEI plantten nu bij wijze van proef-

project het inheemse waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) in deze poel, als natuurlijke concurrent van het parelvederkruid. Benieuwd of dit enig effect zal hebben.

Hans Verplancke

Roze sprinkhaan

Tijdens een vlindertelling in het Wijnendalebos ontdekte Danny Deschacht deze roze krasser (*Pseudochorthippus parallelus*), een sprinkhaan uit de familie van de veldsprinkhanen (*Acrididae*). Deze roze kleur duidt niet op een bijzondere, nieuwe soort, maar is het gevolg van een genetische pigmentafwijking die bekend staat als erythrisme. Deze aandoening is vergelijkbaar met albinisme, maar in plaats van een gebrek aan pigment, dat leidt tot een witte kleur, zorgt erythrisme voor een overmaat aan rood pigment. Hierdoor krijgt de sprinkhaan een roze tot roodachtige tint. Bij normale sprinkhanen zorgen hun pigmenten voor een bruine of groene kleur, wat hen helpt om zich te camoufleren in hun omgeving. Bij de roze variant ontbreekt dit natuurlijke camouflagevermogen. Dat maakt hen niet alleen opvallend voor mensen, maar helaas ook voor roofdieren.

Luc Feys

Vrijwilligers van Natuurpunt Kern BEI in een veld van parelvederkruid (*Myriophyllum aquaticum*), eigenlijk een drooggevalen poel. Hopelijk kan een inheemse soort als waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) deze invasieve exoot wat intomen. Foto: Hans Verplancke.

Sprinkhanen maken soms te veel rood pigment aan, waardoor ze prachtig roze kleuren. Foto: Danny Deschacht.

Straatverlichting blijft aan, nachtleven dooft uit

Onlangs werd beslist om de straatverlichting in Ichtegem opnieuw een uur langer te laten branden. Terwijl de lokale partijen vooral discussiëren over wie dit al dan niet verwezenlijkt heeft, willen wij liever stilstaan bij de impact ervan op de natuur. Straatverlichting langer laten branden is geen goede zaak voor het nachtleven.

Kunstlicht beïnvloedt zowel dieren als planten. Nachtlinders en andere insecten worden massaal aangetrokken door lampen, waardoor ze gedesoriënteerd raken. In plaats van voedsel te zoeken, blijven ze de hele nacht rondjes draaien rond de verlichting. Ook vleermuizen en andere nachtdieren hebben het moeilijk. In een landschap vol kunstlicht vinden ze veel minder vlot hun weg aangezien ze een lichtrijke omgeving zo-

veel mogelijk proberen te vermijden. Zelfs planten reageren op verlichting: ze lopen vroeger uit en hun bloemen worden minder bezocht door bestuivers. Het doven van de straatlampen was dus geen perfecte, maar wel een belangrijke stap in de goede richting.

Toch werd beslist om de verlichting opnieuw langer te laten branden, ditmaal tot middernacht. Dat besluit volgde op de verleding van het straatnet, waarbij 60 % van de natriumlampen werd vervangen door energiezuinigere leds. Uiteraard juichen we die energie-efficiëntie toe, zeker in tijden van klimaatverandering. Maar er is ook een keerzijde: leds bevatten een groter aandeel blauw licht dan de oude, eerder geelgekleurde lampen. Voor insecten en vleermuizen is dat nog schadelijker. Bovendien zijn veel dieren 's morgens en 's avonds net in de schemering het meest actief, en dus

extra kwetsbaar voor lichtvervuiling. Ten slotte gaat ook een deel van de energiewinst opnieuw verloren door de langere branduren.

Daarom pleiten we voor meer aandacht voor de natuur in dit debat. Kies enkel voor verlichting waar en wanneer dat écht nodig is en laat de gebieden buiten de kernen en kwetsbare gebieden zo veel mogelijk donker. Maak gebruik van vleermuisvriendelijke leds met een aangepast kleurspectrum en intensiteit. Plaats lampen met een aangepaste armatuur, zodat het licht enkel naar beneden schijnt.

En tot slot: wie zich 's avonds of 's nachts veilig in het verkeer wil begeven, kan dat perfect zonder extra straatlampen. Met een goede fietsverlichting, fluojas en reflectoren ben je zichtbaar én veilig.

Jasper Olivier

KOEKELARE

Geeraardsbloempje met bezoek

Al vele jaren bloeit in de nazomer de aardaker (*Lathyrus tuberosus*) in de omgeving van de vroegere boswachterij van Koekelare. Deze plant met zijn felroze bloemen is een opvallende verschijning in de wegberm, en is behoorlijk zeldzaam in Vlaanderen. De aardaker kwam van oudsher voor langs de Speersweg in Zande en werd er het 'Geeraardsbloempje' genoemd. Jammer genoeg lijkt de aardaker daar verdwenen.

In Koekelare kan je de felroze bloemen nog bewonderen, en soms ben je dan niet alleen. Zo had ik op 25 augustus een ontmoeting met een Blauwzwarte houtbij (*Xylocopa violacea*), die net als ik erg geïnteresseerd was in deze plant. Deze spectaculair grote bij wordt twee tot drie centimeter lang en is alleen al aan haar groot-

te te herkennen. Ook de kleur is opmerkelijk: zwart met een sterk iriserende paarse glans. Net als de aardaker is ze behoorlijk zeldzaam. Het lukt lang niet elke dag

om twee zo'n zeldzame schoonheden samen voor je lens te krijgen, maar 25 augustus was blijkbaar zo'n geluksdag.

Dirk Anseeuw

Twee zeldzaamheden bij elkaar: een Blauwzwarte houtbij (*Xylocopa violacea*) op een aardaker (*Lathyrus tuberosus*). Foto: Dirk Anseeuw.

'Ontdek-je-plekje' 2025

In juli en augustus verkennen we de mooiste en natuurrijkste plekjes in de streek. Elke woensdagavond neemt een gids ons mee op sleeptouw voor een 'Ontdek-je-plekje'-natuurwandeling van ongeveer twee uur. Dit jaar deden we dat voor de 37e zomer op rij en onze OJP's (zo korten wij ze af) waren opnieuw een schot in de roos. De combinatie van een grote groep geïnteresseerden, mooie zomeravonden en interessante gidsbeurten is telkens weer top!

We gaven de aftrap in het Doolbos in Eernegem. Daar zagen we dat de jonge bosaanplant, werk van het ANB en Natuurpunt Kern BEI, een succes lijkt te worden. De da-

zen waren ook opgezet met onze komst. Die bleken erg actief na de regen. De daaropvolgende weken bezochten we de Blankaart, de Roksempot en het Kouterveld. Dat laatste, het nieuwe Kortemarkse natuurgebiedje, prikkelt onze nieuwsgierigheid. Benieuwd hoe hun enthousiaste ploeg het beheer daar vorm zal geven. Als toemaatje zagen we er een roze krasser.

Vervolgens trokken we de geschiedenis in bij het bezoek aan wijk 'de Lavandee' in Koekelare. De naam verwijst naar een groep religieuze vluchtelingen uit La Vendée in Frankrijk, die hier eind 18e eeuw 'aanspoelden'. We werden er getrakteerd op een drankje bij het bezoek aan een magnifieke tuin.

Ook de weken daarna kwam er nog een flink pak erfgoed en historie aan bod bij uitstappen naar het Rozendaal Wandelpad, het prachtige Domein d'Aertrycke en Beerst Blote met zijn oorlogsverleden. Als afsluiter was er, zoals de traditie het voorschrijft, een wandeling in onze eigenste Swal in Koekelare mét bijbehorend etentje in 'De Klijteput'. Een dertigtal deelnemers genoot ervan en praatte na over de voorbije zomer, de woorden uit het lied van de onlangs overleden Gerard Cox indachtig: "Ah, je dacht dat er geen einde aan kon komen, maar voor je 't weet is heel die zomer alweer lang voorbij" ... Tot volgend jaar!

Maarten Verlinde

Met 'Ontdek-je-plekje' op verkenning in 'Het Kouterveld' in Kortemark. Foto: Danny Deschacht.

Mr-
PRINT.be

— ALLE DRUKWERK & —
GEPERSONALISEERDE KLEDIJ

Diksmuidesteenweg 54 || Staden || mr-print.be +
Dietrich 0495 78 94 74 || info@mr-print.be **Bavo** 0499 41 57 39 || sales@mr-print.be

Zomeracties zeisteam

We zijn goed op dreef! Met scherpe zeisbladen en een flinke portie goesting trokken we deze zomer zowel naar 'De 'Swal' in Koekelare als naar 'GOG de Blekerijbeek' in Ichtegem om het gras en de kruiden flink wat korter te zetten. Acht augustus was zo'n topdag. Met een team van 10 man (en één vrouw)

verzetten we flink wat werk in ons kleine maar fijne natuurgebiedje. We krijgen de techniek steeds beter onder de knie en het is ongehooflijk hoe bevredigend zeisen is als je met wat volk bent. Ook in Ichtegem werd er – en daar voor het eerst – met de zeis gemaaid. Nu hopen we op een beetje een nazo-

mer, zodat we nog eens kunnen afspreken voor de 'wintercoupe' van beide gebiedjes. Daarna komen we waarschijnlijk nog eens samen om onze zeisen liefdevol onder handen te nemen alvorens ze weer op te bergen tot het volgende groeiseizoen. Wordt vervolgd!

Maarten Verlinde

Ook bij het zeisteam moeten werk en ontspanning in balans blijven. :-) Foto's: Hans Verplancke.

MOORSLEDE

Vlinder- en yogawandeling

De ochtend beloofde niet veel goeds voor onze vlinderwandeling, want vlinders houden niet van koude temperaturen en een volledig bewolkte hemel. Gelukkig brak de zon er op de middag door en konden de vlinders zich nog wat opwarmen voor we aan de wandeling begonnen.

Bij de eerste bosrand van het Vierkantenbos was het al direct prijs. Meerdere landkaartjes dartelden boven het koninginnekruid, samen met een paar atalanta's en wat dagpauwogen. Een gehakelde aurelia, wat blauwtjes en zandoogjes vervulde het kleurenpalet. De koolwitjes doken tijdens de ganse wandeling zowat overal op. Steven legde ons uit dat er verschillende soorten witjes bestaan en dat ook een nieuwere soort onze contreien aan het veroveren is. Het scheefbloemwitje heeft slechts 1 zwarte punt op de vleugel, in tegenstelling tot de 2 zwarte ogen bij het groot koolwitje. Het is zowat onmo-

gelijk om beide soorten in de vlucht uit elkaar te houden.

Halverwege de wandeling nam yoga-instructrice Sabine het over van Steven. In het voorjaar hebben we met Kern De reiger al eens een yogawandeling georganiseerd, maar door het slechte weer is die toen letterlijk in het water gevallen. Vandaag gingen we voor de herkansing. We maakten kennis met de 5 elementen en de bijhorende yoga-stretches, ook MCK

genoemd. Door deze oefeningen rond aarde, hout, lucht, vuur en water raakten we helemaal 'in ons element'. We sloten af met een andere vorm van yoga, waarbij we in stilte werkten met visualisaties. Met een soepeler lichaam en een ontstreste geest 'fladderde' iedereen daarna voldaan naar huis.

Bart Debaes

Natuur én yoga in één wandeling: voor herhaling vatbaar. Foto's: Jean-Pierre Vandamme.

Zeldzame Zuidelijke oeverlibellen gespot

De voorbije zomer heeft de regio Moorslede een bijzondere natuurprimeur mogen beleven. Tijdens een veldbezoek werden Zuidelijke oeverlibellen (*Orthetrum brunneum*) waargenomen, zowel mannelijke als vrouwelijke exemplaren én zelfs een koppeltje in copula. Voor deze streek, waar de soort tot nu toe niet was gemeld, is dit een opmerkelijke vondst.

De Zuidelijke oeverlibel is een warmteminnende soort die vooral bekend is uit warmere, zuidelijk gelegen gebieden en in Vlaanderen zeldzaam is. De soort geeft de voorkeur aan zonnige, ondiepe waterpartijen met kale of schaars begroeide oevers, vaak met zandige of lemige bodems. In veel gevallen vestigt ze zich op plaatsen waar het water traag stroomt of stilstaat, en waar de menselijke invloed beperkt is.

Het mannetje is goed te herkennen aan zijn poederblauwe achterlijf en donkere borststuk, terwijl het vrouwtje een meer bruinegeel lijf heeft met een subtiele zwartbruine tekening. Dat in Moorslede niet al-

Koppeltje Zuidelijke oeverlibellen (*Orthetrum brunneum*) in copula. Het mannetje is goed te herkennen aan zijn poederblauwe achterlijf en donkere borststuk. Foto: Luc Feys.

leen beide geslachten zijn aangetroffen, maar ook een paringskoppeltje, suggereert dat de soort hier niet toevallig passeerde en zich mogelijk aan het voortplanten is.

Deze waarneming kan een teken zijn dat de Zuidelijke oeverlibel, net zoals zoveel andere zuidelijke soorten, haar verspreidingsgebied onder invloed van de klimaatverandering langzaam uitbreidt naar het noorden. Warmere zomers en mildere winters maken het voor zuidelijke soorten makkelijker om meer noordelijk geschikte leefgebieden te vinden. Tegelijk kan het ook wijzen op

de diversiteit en kwaliteit van lokale biotopen.

Met deze vondst wordt nogmaals duidelijk dat ook in ogenschijnlijk goed verkende regio's verrassingen schuilgaan. Een scherpe blik, geduld en het juiste moment kunnen leiden tot ontdekkingen die zowel natuurkenners als beleidsmakers inspireren. Het is nu zaak om de locatie met zorg te beheren en de omstandigheden te behouden, of zelfs te verbeteren, zodat de Zuidelijke oeverlibel misschien wel een vaste zomergast wordt in Moorslede.

Luc Feys

TORHOUT

Broedresultaten uilen & torenvalken 2025

Dirk Werbrouck en Johan Lippens van Natuurpunt Torhout plaatsen al vele jaren uilen- en torenvalkkasten. Daarvoor worden ze deels ondersteund door de provincie en Vogelbescherming Vlaanderen, maar dat doen ze ook deels met eigen middelen. (Iemand nog een steun- of subsidie-idee?)

Ondertussen volgen zij 21 kerkuil-bakken op, 1 voor steenuilen en 36 voor torenvalken. Die hangen niet alleen in Torhout, maar ook in Diksmuide, Hooglede, Ichtegem, Jabbeke, Koekelare, Kortemark,

Lichtervelde, Oostkamp, Staden en Zedelgem.

De broedresultaten waren dit jaar best goed: van de 21 kerkuilenkasten waren er 11 bezet en telden ze 9 broedgevallen. Daaruit konden 24 jongen geringd worden. Bij de steenuilen was de enige bak bezet en zaten er 2 jongen in. Van de 36 torenvalkkasten waren er 21 bezet. Er waren 20 succesvolle broedgevallen waaruit 77 jonge torenvalken geringd werden.

Johan Lippens en Johan Vercampt met de jonge kerkuil die op dit bedrijf geringd werden. Foto: Dirk Werbrouck.

Ontdek hoe u uw woning energiezuiniger maakt en direct geld bespaart.

Laat een van onze energieadviseurs GRATIS bij u langskomen voor een persoonlijk advies op maat.

Bespaar meer. Leef groen.

**BENIEUWD HOE U KUNT BESPAREN
OP UW ENERGIEKOSTEN ÉN BIJDAGEN
AAN EEN GROENER MILIEU?**

051 72 44 90 | info@intelligentwonen.be

www.intelligentwonen.be | Bruggesteenvweg 21, 8830 Hooglede-Gits

INTELLIGENT
WONEN

Breng kwaliteit thuis

INTELLIGENT
PRO

Voor en door professionals

ALLE MACHINES VOOR DE TUIN!

BEEL

the power of service

Diksmuidsesteenweg 390

8800 Roeselare

T 051 32 06 50

www.tuinbouwbeel.be

STIHL

biovita

Torhoutsesteenweg 179
St.Andries Brugge

Maalsesteenweg 299
St.Kruis Brugge

Meensesteenweg 51
Roeselare

Van Iseghemlaan 44
Oostende

activiteitenkalender

OPGELET

- Voor een aantal activiteiten vragen we om in te schrijven, meestal via de website van Natuurpunt. Als dat zo is, staat dit expliciet bij de activiteit vermeld. Al onze activiteiten vind je op www.natuurpunt.be/afdelingen/natuurpunt-midden-west-vlaanderen (zie ook de QR-code hieronder). Bovenaan deze pagina wordt onze eerstvolgende activiteit getoond. Door te klikken op 'bekijk alle cursussen ...' erboven, op het pijltje rechts van de activiteit of op 'bekijk alle activiteiten ...' vind je alles terug. Krijg je bij het inschrijven een foutmelding, stuur dan een mailtje naar webmaster@natuurpunt.be.
- Eventuele wijzigingen in het programma vind je steeds op onze Facebookpagina's, in onze nieuwsbrieven en op onze websites.

Maandwandeling in het Blekerijbeekbekken

Ichtegem

• Zondag 5 oktober om 10 u. (12 u.)

Het gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) Blekerijbeek werd recent

aangelegd om het Ichtegemse dorpscentrum van wateroverlast te vrijwaren. Dat in combinatie met aandacht voor biodiversiteit, landbouw, recreatie en waterkwaliteit. Een boeiende plek! **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** Afspraak op de parking bij de begraafplaats, Arthur Coussenstraat 41 in Ichtegem. Meer info bij Hans Verplancke (0467/012.454 of hans.verplancke1@telenet.be).

Organisatie: NP RUIDENBERG

Wandeling met de boswachter in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zondag 5 oktober om 10 u. (12 u.)

We nemen je elke maand mee voor een fijne natuurwandeling door 'De Hoge Dijken'. Vandaag begeleidt Guy, boswachter bij het Agentschap voor Natuur en Bos, ons. Hij maakt ons wegwijs in de vele bomen en struiken die hier groeien. **Inschrijven hoeft niet.** Afspraak bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Erik Vaneygen (0479/544.528).

Organisatie: NP GISTEL-oudenBURG & HOGE DIJKEN

Klimaatmars: samen voor natuur en klimaat!

Brussel

• Zondag 5 oktober om 12 u. (18 u.)

Je ziet het in je eigen tuin, in het bos waar je wandelt, op het nieuws: de klimaat-

crisis is hier. In Vlaanderen. Extreme hitte, felle overstromingen en intense droogte wisselen elkaar af. Onze kostbare natuur krijg het hard te verduren. Sluit je aan bij de Natuurpuntdelegatie. Samen vormen we een groot, groen en niet te missen blok in de Klimaatmars. **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** Afspraak vanaf 12 u. aan de fontein t.h.v. Koning Albert II-laan 3 in Brussel (vlakbij station Brussel Noord). Vanaf 13 u. trekt de mars zich op gang. Meer info op de website van Natuurpunt, bij Robin Verachttert (robin.verachttert@natuurpunt.be) of op www.klimaatzaak.be.

Organisatie: Klimaatcoalitie i.s.m. Natuurpunt

De 'bosberen' helpen de natuur in het Groenhovebos

Torhout

• Dinsdag 7 oktober om 9 u. (11.30 u.)

Zin om te helpen bij de voorbereiding van de dag 'Educatief Natuurbeheer' voor het 5e en 6e leerjaar? We maaien het gras op het heideveld, zodat de leerlingen het maaisel op 15 oktober kunnen afvoeren. We gaan ook op zoek naar geschikte plaatsen waar de leerlingen extra bomen kunnen planten en zaden kunnen uitstrooien. Wij voorzien gezelligheid en een drankje. **Inschrijven hoeft niet.** Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Roney Debaille (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

LEGENDE

Aanplantingen
Beheerwerken
Overzetacties

Dia-avond
Film
Fototentoonstelling

Fietstocht

Inventarisatie
Vogels kijken

Protestactie

Campagne
Evenement

Families
en kinderen

Fotografie

Meerdaagse
(bus)reis

Repair Café

Cursus
Lezing
Voordracht

Feest

Insecten
Paddenstoelen
Planten

Natuurwandeling

Vergadering

Het buitenpretloket van Natuurpunt wijst de weg naar grote en kleine natuuravonturen. Meer info op www.snuit.be.

activiteitenkalender

Expeditie bosbodem: het grote nootgeval

Torhout

• **Woensdag 8 oktober om 14 u. (15.30 u.)**

HUIS VAN HET KIND

Ga mee op 'Expeditie Bosbodem' met Speurneus Spitsmuis, want er is een nootgeval! Maak kennis met Mo Mosbeer, Danny Duizendpoot, Stien Springstaart, Regi Regenworm en Zoë Zwamdraad. Allemaal bewoners van de bosbodem. Samen bouwen ze een spitsvondig toestel: wat denk je van een mosbeerpantser en wel duizend zoekpootjes? Met onze graafmachine onderzoeken we de zaak van de verdwenen noot tot op ... de bosbodem! Voor elke bodemlaag hebben we weetjes en diepgravende opdrachten. Voor kinderen van de lagere school. **Inschrijven via www.visittorhout.be/week-van-het-bos-2025. Afspraak op de parking van Groenhove, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547)**

Organisatie: NP TORHOUT i.s.m. stad Torhout

Trektellen op de Heihoek

Lichtervelde

• **Zaterdag 11 oktober vanaf 8.30 u. (11 u.)**

Bij gunstig weer is de massale najaarstrek van noordelijke vogelsoorten een non-stop spektakel. Beleef dit met ons mee vanop de tot de verbeelding sprekende trektelpost op de Heihoek. Vanaf het comfortabele uitkijkplatform heb je een ruim overzicht op de aanvliegende groepen graspiepers, kwikstaarten, leeuweriken, lijsters, steltlopers, vinkachtigen en roofvogels. Zowel nieuwkomers als meer ervaren vogelaars blijven daar niet onberoerd bij.

Inschrijven hoeft niet. We blijven ruim tweeënhalf uur op post, dus voel je vrij om te komen wanneer het jou past. Breng eventueel een plooi-stoeltje, verrekijker of telescoop mee. En opgelet: het kan best al wat kouder zijn, voorzie dus warme kledij. Je auto stal je best op de parking van de

Huwynsbossen, t.h.v. Beverenstraat 88 in Lichtervelde. Een korte wandeling richting noordoost brengt je tot bij de trektelpost in de Gentweg, net voorbij het kruispunt met de Ridderstraat. Fietzers kunnen meteen tot bij de trektelpost rijden. Nog dit: bij stormachtig weer of continue regen wachten ook trekvogels beter weer af. **Meer info bij Piet Desmet (0484/658.233).**

Organisatie NP MANDELSTREKE

'Repair Café'

Torhout

• **Zaterdag 11 oktober vanaf 13.30 u. (17 u.)**

Samen met jou willen we toestellen en voorwerpen een tweede leven geven. Handige Harry's en Henriëttes staan er klaar om, samen met jou, je kapotte spullen gratis te herstellen. En dat kan van alles zijn: een fiets, een botte kettingzaag, een elektrisch toestel, een beschadigd juweel of een kledingstuk met een gaatje erin. Digipunt is ook aanwezig. (Je kan bijvoorbeeld je PC naar Linux omzetten zodat je die nog jaren kan gebruiken, ook zonder ondersteuning van Windows 10.) Terwijl je wacht kan je genieten van een heerlijke pannenkoek of frisdrank, geserveerd door de mensen van Tordale. **Inschrijven hoeft niet, maar is wel handig zodat we het nodige materiaal kunnen voorzien.** Stuur een mail naar rdebailie@gmail.com of bel 0484/481.547. **Afspraak in 't Bourgondisch Hof, Ganzevijverstraat 4 in Torhout (achterkant station). Herstellingen zijn gratis; enkel voor eventuele wisselstukken moet je betalen. Meer info op www.torhoutcontent.be of www.repaircafe.org.**

Organisatie: NP TORHOUT & Raak Torhout i.s.m.

Femina Torhout, Netwerk Bewust Verbruiken & Tordale

'Nacht van de Duisternis' in het Bergmolenbos

Roeselare

• **Zaterdag 11 oktober om 18.30 u. (20.30 u.)**

We maken een schemerwandeling door het jonge Bergmolenbos. Een natuur-

gids vertelt je welke dieren na zons-
ondergang op pad gaan en natuur-
lijk proberen we die ook te zien te
krijgen. Afstand 5 km. **Inschrijven via www.westvlaamsehart.be/agenda/nacht-van-de-duisternis-in-bergmolenbos. Afspraak op de parking van 'De Kleiputten' in de Babilliestraat in Rumbeke. Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090).**

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. RL West-Vlaamse hart

'Nacht van de Duisternis' in het Koekelarebos

Koekelare

• **Zaterdag 11 oktober vanaf 19 u. (20.30 u.)**

De duisternis heeft veel verrassingen in petto. Langs het parcours van ongeveer 2 km vind je enkele standjes waar je meer te weten komt over o.m. egels, nachtgeluiden, uilen en vleermuizen. Breng je je zaklamp mee? Gebruik dan een kleurfilter (of gebruik een klein model en dek dat af met gekleurd doorschijnend plastic). **Inschrijven (aantal volwassenen en kinderen) tot woensdag 8 oktober via mail naar milieu@koekelare.be. Afspraak op de parking van het bos. Rijd naar het kruispunt Provinciebaan/Litterveldstraat in Koekelare en draai de Litterveldstraat in. Na 150 m. vind je de parking rechts, aan een onverharde weg. Meer info bij Hans Verplancke (0467/012.454 of hans.verplanckel@telenet.be).**

Organisatie: KALM Koekelare i.s.m. NP RUIDENBERG e.a.

Start 'Jaarwandelreeks Nacht-natuur'

Torhout

• **Zaterdag 11 oktober om 19.02 u. (21.02 u.)**

We zijn de nacht verloren. Door lichtvervuiling van straat en tuin zien we haast geen duisternis meer, met haar nachtnatuur, de sterren, de stilte. Hetgeen ons generaties lang zo heeft verwonderd. Wandel een jaar lang elke maand met ons mee. Herontdek de wereld van de nacht, zet al je zintuigen op scherp en geniet van de vertraging.

activiteitenkalender

Wat je zoal kan verwachten? Waarnemingen van glimworm, nachtvinder, ree, uil, vleermuis, vos ... en zoveel meer. **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** Enkel mogelijk voor de volledige reeks van 12 wandelingen. De deelnameprijs bedraagt € 50 voor leden, € 75 voor niet-leden. Maximum 15 personen. Zaklampen enkel te gebruiken in nood. Fluo-kleding verboden en GSM op vliegtuigstand. Honden niet toegelaten. Het vertrekur wordt bepaald door het tijdstip van de zonsondergang: Vr 21/11 (16.51 u.), Vr 19/12 (16.41 u.), Vr 23/01 (17.22 u.), Vr 20/02 (18.11 u.), Vr 20/03 (18.59 u.), Vr 17/04 (20.45 u.), Vr 22/05 (21.39 u.), Vr 19/06 (22.04 u.), Vr 24/07 (21.47 u.), Vr 21/08 (20.55 u.) & Vr. 18/09 (19.54 u.). Meer info bij Xavier Dirix (dirix.xavier@gmail.com).

Organisatie: Jong Natuurverkenners

Algemene Kennisquiz Natuurpunt Kern Kortemark

• Zaterdag 11 oktober om 19.30 u. (0.00 u.)

Na het succes van de vorige twee jaren organiseren we voor de derde keer de algemene kennisquiz met Natuurpunt Kern Kortemark! Het is een ruime quiz met vragen over allerlei thema's en geregeld een vleugje muziek. De deuren openen om 19 u. en de quiz

start stipt om 19.30 u. We spelen met ploegen van 4 personen, € 25 per ploeg. **Inschrijven via natuurpuntkortemark@gmail.com.** Afspraak in OC De Gildezaal, Schoolwegel 5 in Handzame. Meer info bij Thijs Declercq (0478/188.929).

Organisatie: NP KERN KORTEMARK

Familienatuur in het Groenhovbos

Torhout

• Zondag 12 oktober om 9 u. (11.30 u.)

Ben je graag buiten bezig? Wil je iets doen voor het klimaat en onze kostbare natuur helpen? Kom dan af. Iedereen van 7 tot 87 jaar is van harte welkom, want er is voor elk wat te beleven. Ons geliefde Groenhovbos maken we groener en gastvrij voor mens, dier en plant. Ervaring is niet nodig. Kinderen kunnen met of zonder hun ouders een leuke voormiddag beleven. Wij zorgen voor een heerlijk hapje en drankje om jullie energie op peil te houden. **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** Afspraak op de parking van Groenhovbos, recht tegenover de manege (Bosdreef 8, Torhout). Meer info bij Roney Debaille (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Infowandeling beheerplan Wijnendalebos

Torhout

• Zondag 12 oktober om 9 u. (12.30 u.)

Het Agentschap voor Natuur en Bos stelde een nieuw natuurbeheerplan op voor verschillende van haar bos- en natuurgebieden in Edewalle, Lichtegem, Koekelare, Torhout en Vladslo. Met dit document worden de visie en het beheer voor de komende 24 jaar bepaald voor meer dan 290 hectare aan bos- en natuurgebieden, waaronder het Wijnendalebos. Vandaag organiseert Natuur en Bos, in het kader van de publieke consultatie, een infowandeling in Wijnendalebos. Regiobeheerder Klaar Meulebrouck en bos-

wachter Koen Maertens geven tijdens deze wandeling meer uitleg bij de visie en de geplande beheeringrepen. **Inschrijven hoeft niet. Afspraak op de parking van Kasteel Wijnendale, Fonteinpad 2 in Torhout. Meer info bij Koen Maertens (0474/897.367).**

Organisatie: Agentschap voor Natuur en Bos

'Week van het Bos' in het Krommebeekbos

Roeselare

• Zondag 12 oktober vanaf 13.30 u. (17 u.)

Tijdens de 'Week van het Bos' verandert het Krommebeekbos in een openlucht dokterspraktijk. Geen wachtzaal, geen witte schorten. Wel frisse lucht, rustgevende bomen en deskundige begeleiding. Want steeds meer wetenschappers en zorgverleners zijn het eens: natuur is het beste medicijn tegen stress. Kom naar het Krommebeekbos en voel je beter, buiten. Wij, met Natuurpunt Mandelstreek, verzorgen een standje bij het gloednieuwe vleermuizenverblijf. **Inschrijven hoeft niet. Afspraak t.h.v. Kardinaal Cardijnlaan 162 in Roeselare. Meer info bij Wim Marichal (0476/307.762).**

Organisatie: Stad Roeselare i.s.m. NP MANDELSTREEK

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

• Zaterdag 18 oktober om 9 u. (12 u.)

Elk winterhalfjaar, tussen oktober en maart, gaan er zes midmaandelijks tellingen door om meer te weten te komen over de watervogels die hier overwinteren. De coördinatie gebeurt door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO). Ook Natuurwerkgroep Torhout doet hieraan mee. Deze activiteit staat open voor iedereen, van beginner tot doorgewinterde vogelaar. **Inschrijven hoeft niet. Afspraak op de parking van kinderboerderij 'd'Oude Smelterij', Ieperse Heirweg 5 in Torhout. Laarzen zijn een must; een verrekijker of telescoop is leuk. Meer info bij Wim Rommel (0471/477.754).**

Organisatie: NP TORHOUT

activiteitenkalender

SNUIT (*) in het bos

Ichtegem

· Zaterdag 18 oktober om 13.45 u. (17 u.)

Trek je buitenspeelkleden aan en ga mee op stap langs het Rozendaalpad! Zoek mee naar paddenstoelen en spinnen, en verzamel de mooiste herfstbladeren. Knutsel een web met takken of leg een kunstig bostapijt. Afsluiten doen we met een hapje rond het kampvuur. Voor kinderen van 6 tot 12 jaar. Info en inschrijven bij Anja Spillier (0474/464.174 of anjaspillier@hotmail.com). Deelnemeprijs € 5 per kind, ter plaatse te betalen (cash of payconiq). Afspraak om 13.45 u. op de parking van Salons De Vrede, Moerdijkstraat 94 in Ichtegem. Deze Snuitnamiddag is de eerste in een reeks van drie, georganiseerd door Natuurpunt Kern BEI. Noteer alvast ook 25 april en 28 juni 2026 in je agenda!

Organisatie: NP KERN BEI

(*) SNUIT is het 'buitenpretloket' van Natuurpunt voor kinderen en jongeren.

Wandeling over de Kezelberg-route

Ledegem

· Zaterdag 18 oktober om 14 u. (16.30 u.)

De Kezelbergroute is een deel van de vroegere spoorweg Roeselare – Menen. Vandaag loopt deze zate van Beitem, een deelgemeente van Roeselare, via Ledegem tot aan de A19 nabij Menen. Landschappelijk zijn vooral de meersen rond de Heulebeek en de hoogte van de Kezelberg interessant. Daarnaast is dit een groen en rustig alternatief om de gewestweg Roeselare-Menen te vermijden en ook voor de liefhebbers van erfgoed valt er heel wat op en rond deze route te ontdekken. Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak 14 u. in de Stationsstraat in Ledegem, op de parking naast huisnummer 47. Opgelet: dit huisnummer ligt NIET tussen de huisnummers 45 en 49, maar in een andere aftakking van de straat, naast de terreinen van voetbalploeg 't Olympicske. Volg de

wegwijzers naar 'Terrein Ol. Ledegem'. Meer info bij Steven Nuytten (0477/446.772).

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. DC Patria

De zomer uitwuiven in 'De Kleiputten'

Roeselare

· Zondag 19 oktober om 10 u. (11.30 u.)

De eerste trekvogels zijn aangekomen. Met wat geluk (en regen) staan er mooie paddenstoelen als heksenboleet of vliegenzwam. Bomen laten hun vruchten vallen en hun knoppen tonen aan dat ze klaar zijn voor volgende lente. Welkom op onze herfstwandeling in 'De Kleiputten'! Meteen ook de laatste wandeling van dit jaar. Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak op de parking van 'De Kleiputten' in de Babiliestraat in Rumbeke. Meer info bij Patrick Crepeele (0474/929.043).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. RL West-Vlaamse hart

Herfstwandeling in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

· Zondag 19 oktober om 10 u. (12 u.)

Zie wandeling 5 oktober. Meer info bij Erik Vaneygen (0479/544.528).

Paddenstoelenwandeling in het Polygoonbos

Zonnebeke

· Zondag 19 oktober om 14 u. (16.30 u.)

Paddenstoelenkenner Jimmy Desmet neemt ons mee naar het bekendste bos van Zonnebeke: het Doelbos of Polygoonbos. Wij maken hier vandaag een rustgevende wandeling en bewonderen de kleurenpracht van de bomen en struiken in herfststooi. Met wat geluk kunnen we ook tal van bijzondere paddenstoelen bewonderen. Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak bij café 'De Dreve', Lange Dreve 16 in Zonnebeke. Meer info bij Steven Nuytten (0477/446.772).

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. DC Patria

Foto-herfstwandeling

Zonnebeke

· Zondag 26 oktober om 10 u. (12 u.)

We trekken naar het Polygoonbos in Zonnebeke, waar we de schoonheid van de natuur bewonderen en vastleggen met onze camera's. Het maakt niet uit of je een beginner of (semi) professional bent. Iedereen welkom! Breng dus je smartphone of camera mee, samen met een flinke portie goesting. Inschrijven hoeft niet. Afspraak om 10 u. op de parking van het Polygoonbos, Lange Dreve 1 in Zonnebeke. Meer info bij Soren Cardon (0497/823.070).

Organisatie: NP KERN GROOT-STADEN

Werkmoment Kouterveld

Kortemark

· Zondag 26 oktober om 13.30 u. (16.30 u.)

Dit najaar plannen we de eerste werkdagen in ons nieuwe natuurgebied. We gaan vooral snoeiwerken uitvoeren en takkenwallen bouwen. Alle hulp is daarbij meer dan welkom! Graag een seintje als je komt helpen via natuurpuntkortemark@gmail.com. Afspraak aan de ingang van het Kouterveld t.h.v. Koutermolenstraat 4A in Kortemark. Breng werkhandschoenen en eventueel een snoeischaar/takkenschaar mee, wij voorzien een drankje, sneukeltje en gezelligheid! Meer info bij Thijs Declercq (natuurpuntkortemark@gmail.com).

Organisatie: NP KERN KORTEMARK

De bosberen helpen de natuur langs de Warandestraat

Torhout

· Dinsdag 4 november om 13.30 u. (16.30 u.)

Natuurpunt is ook eigenaar van een bosje langs de Warandestraat. De haag moet er korter om burenhinder te vermijden en terzelfdertijd kuisen we nestkastjes. Wij voorzien een gezellige namiddag met een drankje en een koek. Inschrijven hoeft niet. Afspraak t.h.v. Warandestraat 18 in

activiteitenkalender

Torhout. Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Schemertocht met zaklamp voor jong en oud (3 km)

Hooglede - Gits

· *Vrijdag 7 november vanaf 19 u. (22.30 u.)*

Als de zon langzaam ondergaat en iedereen tot rust lijkt te komen, begint er iets bijzonders ... Tijdens deze schemertocht ontdek je hoe de wereld er 's nachts uitziet. Met je eigen zaklamp in de hand ga je op pad. Onderweg luister je naar de geluiden van de nacht, speur je naar de geheimen van planten en dieren en beleef je hoe spannend en mooi de wereld kan zijn als het licht verdwijnt. Misschien zie je vleermuizen vliegen, hoor je een uil roepen of ontdek je hoe bladeren en bomen er in het schijnsel van je lamp opeens heel anders uitzien. Deze tocht is niet eng, maar juist spannend. Perfect voor nieuwsgierige kinderen en leergierige ouderen die van een nachtelijk natuuravontuur houden. **Inschrijven via de website van Natuurpunt. Deelnameprijs € 5 per persoon of € 10 per gezin. Drankje inbegrepen. Afspraak aan Hoeve Ter Kerst, Ter Kerst 1 in Hooglede. Je kiest zelf wanneer je start. Dat kan van 19 tot 21.20 u. Meer info bij Daan Vandekerckhove (vandekerckhovdaan@hotmail.com).**

Organisatie: NP KERN HOOGLEDE-GITS

Studiedag graslandbeheer - Hooiland: natuurstudie op cultuurhistorische basis

Kortrijk

· *Zaterdag 8 november om 9 u. (16 u.)*

Bloemrijk hooiland lijkt misschien puur natuur, maar is in werkelijkheid een vorm van landbouw. Alle hooilanden zijn ooit bewust aangelegd en uitgerust met de nodige infrastructuur. Hooilanden verschijnen dus niet zomaar in het landschap: geschikte plekken waren schaars en voldeden aan strikte voorwaarden.

Herstel vraagt daarom méér dan gewoon stoppen met bemesten en bespuiten. En het is alleen zinvol op oude hooilandlocaties, die we samen leren herkennen. Wim Slabbaert legt ons uit hoe hooilanden precies functioneren. Basiskennis voor elke natuurbeheerder, maar ook bijzonder interessant voor wie gefascineerd is door cultuurgeschiedenis. Want waar Frankrijk zijn kathedralen heeft en Vlaanderen zijn beginhoven en belforten, vinden we hier bij ons – veel minder bekend – enkele van de oudste hooilanden van Europa. Pal onder onze neus, en wij zijn de bewaarders ervan.

Inschrijven voor deze gratis vorming via de website van Natuurpunt. De theorie gaat door in de voormiddag in het secretariaat van Natuur.koepel. Afspraak om 9 u. in de gebouwen van de Deltagroep, Warande 9 in Heule. In de namiddag trekken we naar de Avelgemse Scheldemeersen voor de praktijk. Afspraak om 13.30 u. bij Natuurhuisje De IJsvogel, Meersstraat 45 in Avelgem. Meer info bij Nele Devriendt (0487/644.585).

Organisatie: Natuur.koepel i.s.m. NP MIDDEN-WEST-VLAANDEREN

Daguitstap naar de Uitkerkse Polders & Kwetshage

Blankenberge & Jabbeke

· *Zondag 9 november om 8.30 u. (17 u.)*

De herfst kleurt het landschap warm, terwijl de eerste wintervogels — kolganzen, smienten en tal van andere soorten — hun intrek nemen in het open poldergebied. Onze gids neemt je mee langs graslanden, rietvelden en waterplassen vol leven. Om 13.30 u. picknicken we in het bezoekerscentrum van de Uitkerkse Polder. In de namiddag ontdekken we wat natuurcompensatieproject Kwetshage kan lokken aan overwinterende vogels. Op dat ogenblik zal de VLM ongeveer klaar zijn met de tweede fase van de inrichtingswerken daar, die kaderen in de 10 compensatiezones voor de Zeebrugse achterhaven. **Inschrijven via de web-**

site van Natuurpunt. Afspraak om 8.30 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,10/km) of om 9.15 u. op de parking van bezoekerscentrum Groenwaecke, Kuiperscheeweg 20 in Blankenberge. Meer info bij Michael Parmentier (0483/638.090).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Familienatuur in het Groenhovebos

Torhout

· *Zondag 9 november om 9 u. (11.30 u.)*

HUIS VAN HET KIND

Zie werkdag 12 oktober. Meer info bij Roney Debaillie (0484/481.547).

Maandwandeling Koekelarebos

Koekelare

· *Zondag 9 november om 10 u. (12 u.)*

We maken een herfstwandeling in het Koekelarebos met zijn bijzondere heideveldje en zijn Koekelaredennen. Het heideveldje is een stille getuige van hoe ons landschap er honderden jaren geleden bij lag en die dennen zijn gewoon wereldberoemd! **Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak op de parking van het bos. Rijd naar het kruispunt Provinciebaan / Litterveldstraat in Koekelare en draai de Litterveldstraat in. Na 150 m. vind je de parking rechts, aan een onverharde weg. Meer info bij Hans Verplancke (0467/012.454 of hans.verplancke1@telenet.be).**

Organisatie: NP RUIDENBERG

Lezing 'Inheemse vissen herkennen'

Moorslede

· *Vrijdag 14 november om 19.30 u. (21.30 u.)*

Water is een prachtige biotoop, maar bij heel wat natuurkenners beperkt de kennis zich tot wat zich boven de waterspiegel bevindt. Vooral het herkennen van vissoorten loopt vaak moeilijk. Bart Debaes verwon-

activiteitenkalender

derde zich daar al vaker over en in de hoop om daar een ietsje verandering in te brengen, stelde hij deze lezing samen. Kom eens kijken naar de rijkdom die je onder water vindt! Met pauze en gelegenheid om iets te drinken. **Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak in Dienstencentrum Patria in Moorslede. De ingang vind je in de Kerkstraat naast huisnummer 1. Meer info bij Steven Nuytten (0477/446.772).**

Organisatie: NP KERN DE REIGER i.s.m. DC Patria

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

• Zaterdag 15 november om 9 u. (12 u.)

Zie telling 18 oktober. Meer info bij Wim Rommel (0471/477.754).

Werkdag op de Vijfwegenpoel Staden

• Zaterdag 15 november vanaf 9 u. (16.30 u.)

Natuurpunt kocht De Vijfwegenpoel eind 2017 aan en dat eerste jaar werden er al onmiddellijk inrichtingswerken en aanplantingen gedaan. In 2020 bloeide het zoemrijke hooiland voor de eerste keer als een onvergetelijke margrietenzee. Ondertussen is deze net geen hectare verder ontwikkeld tot een biodivers bommetje natuur. Vandaag gaan we voor een 'groot onderhoud'. Aan de rechterzijde maken we een doorgang tussen twee haagrijen en daarnaast staan er knot- en maaiwerken op het programma. Ook voor lichter werk als maaisel harken of takken wegdragen kunnen we jouw hulp gebruiken. Geef aub een seintje aan Sofie als je erbij zal zijn (sofiedocl@gmail.com of 0486/249.062). Afspraak vanaf 9 u. bij De Vijfwegenpoel t.h.v. Kampstraat 17 in Vijfwegen. Breng werkhandschoenen en eventueel een spade / snoeischaar / takkenschaar mee. Wij voorzien 's middags een broodjesmaaltijd en sluiten af met een drankje.

Organisatie: NP KERN GROOT-STADEN

Feest: 60 jaar JNM

Roeselare

• Zaterdag 15 november vanaf 19.30 u. (0.00 u.)

JNM Roeselare bestaat sinds 1965 en dat is precies 60 jaar geleden. Een diamanten jubileum dus! (We hebben er natuurlijk ook onze voorgangers van de BJN bij gerekend.) Bij deze zijn alle JNM'ers, Oude Sokken en oud-BJN'ers uitgenodigd voor ons jubileum op 15 november in TRAX. Deze uitnodiging mag zeker verspreid worden: "Hoe meer zielen, hoe meer vreugd". Inschrijven via de website en socialemediakanalen van JNM Roeselare. Deelnameprijs € 5. Afspraak in Trax, Traxweg 1 in Roeselare. PS: Wij zijn ook nog op zoek naar nostalgische foto's en (historische en/of zotte) verhalen van jullie JNM-tijd. Als je die hebt, gelieve ze dan door te sturen naar roeselare@jnm.be.

Organisatie: JNM Roeselare

Op zoek naar paddenstoelen in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zondag 16 november om 10 u. (12 u.)

Zie wandeling 5 oktober. Meer info bij Erik Vaneygen (0479/544.528).

'Dag van de Natuur' in 'De Kleiputten'

Roeselare

• Zaterdag 22 november om 9 u. (16 u.)

We gaan graven, knotten, maaien, snoeien, omgevallen bomen inkorten ... en voor het vele opruimwerk rekenen we op een hele ploeg werkwilligen. Bij deze klus hoort ook het aanvullen en versterken van de verschillende takkenwallen in en rond het natuurgebied. Lichter werk, zoals nestkastjes ruimen en waar nodig vervangen, staat ook op onze to-do-lijst. Wij voorzien alle werkgerief, met inbegrip van handschoenen en veiligheidsmateriaal. Het natuurgebied kan modderig zijn: je weet wat dit betekent voor de keuze van schoei-

sel en kledij. Voor de warme catering kunnen we gelukkig weer beroep doen op Rita en Hans, maar ook onder de foeragetent zijn extra handen welkom. Wanneer wij werken aan een betere natuur, is er plaats voor vele vaardigheden! **Graag tijdig inschrijven via de website van Natuurpunt. Wie slechts een halve dag kan bijspringen, is zeker ook welkom. Meld dan bij je inschrijving welke daghelft. Afspraak op de parking van 'De Kleiputten' in de Babiliestraat in Rumbeke. Meer info bij Piet Desmet (natuur.mandelstrecke@gmail.com of 0484/658.233) of Dirk Vandewalle (0485/636.970).**

Organisatie: NP MANDELSTREKE

De dieren van het Kouterveld vertellen ...

Kortemark

• Zaterdag 29 november vanaf 16 u. (21 u.)

Laat je meevoeren op een beestige gezinswandeling! De dieren van het Kouterveld staan te popelen om jullie hun geheimen te verklappen. Met boeiende anekdotes, verrassende verhalen en grappige weetjes nemen ze je mee in hun bijzondere wereld. Na deze avontuurlijke tocht wachten er toffe kinderactiviteiten én een gezellige pop-up bar waar je nog even kan nagenieten. Perfect voor het hele gezin! Meer info over het programma, de timing en inschrijven via de website van Natuurpunt. Deelnameprijs € 5 p.p. Afspraak aan de ingang van het Kouterveld t.h.v. Koutermolenstraat 4A in Kortemark. Meer info bij Daisy Pincket (0467/096.220).

Organisatie: NP KERN KORTEMARK

Begijn le Bleu in de Bourgognepolder - De roep van de wulp!

Ichtegem

• Zaterdag 29 november om 19 u. (22.30 u.)

We organiseren een lezing en congres over de Bourgognepolder, gelegen op het 'drielandpunt' GIO (Gistel-Ichtegem-Oudenburg):

- In de namiddag kan je aansluiten bij een wandeling door het gebied.

activiteitenkalender

Dirk Anseeuw (Natuurpunt Kern BEI) en Dirk Peene (Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijke) gidsen.

Avondprogramma:

- 19 u.: Deuren open.
- 19.30 u.: Voorwoord door Paul Cobbaert, journalist en schrijver van 'Wild Land'.
- 19.45 u.: Bourgognepolder aan zee! Geschiedenis van de polder en de streek door Dries Tys, coördinator IOED De Merode.
- 20.15 u.: PAUZE
- 20.30 u.: De wulp in de Bourgognepolder door Begijn le Bleu, bekend van radio, TV en de podcast Fwiet! Fwiet!
- 21.30 u.: Receptie.

Meer info en tickets voor wandeling en lezing (€ 12) via www.westvlaamsemiliefederatie.be/activiteiten. De lezing gaat door in zaal 't Kruispunt, Sint-Sebastiaanstraat 1 in Eernegem. Meer info bij de West-Vlaamse Milieufederatie (0471/715.271 of bertjan.olivier@gmail.com).

Organisatie: West-Vlaamse Milieufederatie i.s.m. NP GISTEL-oudenBURG & HOGE DIJKEN & NP KERN BEI

Werkmoment Kouterveld

Kortemark

• Zondag 30 november om 13.30 u. (16.30 u.)

Zie werkmoment 26 oktober. Meer info bij Thijs Declercq (natuurpuntkortemark@gmail.com).

Food.Film.Fest 2025: Outgrow the system

Kortemark

• Vrijdag 5 december om 20 u. (22 u.)

Hoe zou onze wereld eruitzien als de economie er was om ons te dienen in plaats van andersom? 'Outgrow the System' onderzoekt de nood aan een fundamentele maatschappelijke en economische omslag. De film graaft naar de wortels van de crisis: een systeem dat mens, natuur en toekomst ondergeschikt maakt aan eindeloze groei. Agro-ecologie is daarbij een

voorbeeld van een economie die dient wat echt belangrijk is. Inkom gratis. Afspraak in CC De Beuk, Torhoutstraat 9 in Kortemark. Meer info op www.kortemark.be en op www.voedsel-anders.be/foodfilm-fest-2025.

Organisatie: Gemeente Kortemark & Noord-Zuidraad Kortemark i.s.m. NP KERN KORTEMARK

Ganzentocht in de regio

Oudenburg

• Zondag 7 december om 9 u. (12 u.)

Geen winter zonder vrieze-geuzen! Ja toch? Maar hoe-veel zijn er precies, en welke soorten? Waarom hebben sommige ganzen van die gekleurde ringen aan hun hals of poten? Doe je warme kleren aan en kom mee carpoolen door de polders! Inschrijven hoeft niet. Afspraak om 9 u. bij bezoekerscentrum 'De Grote Zaagbek', Oude Brugseweg 239 in Oudenburg. Meer info bij Erik Vaneygen (0479/544.528).

Organisatie: NP GISTEL-oudenBURG & HOGE DIJKEN

De bosberen helpen de natuur langs de Planterijdreef

Torhout

• Dinsdag 9 december om 13.30 u. (16.30 u.)

Natuurpunt Torhout beheert een graslandje van de stad langs de Planterijdreef. De haag, die ook dienst doet als buffer tussen het natuurgebied en de naastliggende akkers, scheren we elk jaar om burenhinder te vermijden. Je kan er naar hartenlust scheren en maaisel afvoeren. Ervaring is niet nodig. Wij zorgen voor het nodige gereedschap en een hapje en een drankje. Inschrijven hoeft niet. Afspraak bij het moerasje in de Planterijdreef, zo'n 350 m ten zuiden van het kruispunt Planterijdreef-Veldstraat in Torhout. Meer info bij Roney Debaille (0484/481.547).

Organisatie: NP TORHOUT

Watervogeltelling

Kortemark & Torhout

• Zaterdag 13 december om 9 u. (12 u.)

Zie telling 18 oktober. Meer info bij Wim Rommel (0471/477.754).

Daguitstap naar De Blankaart Diksmuide

• Zondag 14 december om 9 u. (17 u.)

Ga mee op een sfeervolle wandeling door De Blankaart. Via de vele kijkhutten en -platformen ontdek je het gebied in zijn volle winterglorie: rietvelden, watervlaktes en rustende vogels. Onze ervaren gids onthult de verborgen verhalen van dit unieke moerasgebied, van de geheimzinnige roerdomp tot de sierlijke zilvereiger. Hoogtepunt? De kans om de majestueuze zeearenden te spotten, dé nieuwe sterren van het reservaat! Inschrijven via de website van Natuurpunt. Afspraak om 9 u. op de parking bij het kruispunt Lindenstraat-Meiboomlaan in Roeselare voor carpooling (€ 0,10/km) of om 9.30 u op de parking van De Blankaart, Iepersteenweg 56 in Woumen. Breng een lunchpakket mee, want we maken er een dagexcursie van. Meer info bij Koen Vandepitte (0474/847.582).

Organisatie: NP MANDELSTREKE

Familienatuur in het Groenhevebos

Torhout

• Zondag 14 december om 9 u. (11.30 u.)

Zie werkdag 12 oktober. Meer info bij Roney Debaille (0484/481.547).

Maandwandeling Praetbos Diksmuide

• Zondag 14 december om 10 u. (12 u.)

We maken een winterwandeling door het Praetbos. Dat kende door zijn ligging, minder dan 10 km van de frontlijn

activiteitenkalender

tijdens de Eerste Wereldoorlog, een woelige geschiedenis. **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** Afspraak op de parking bij de Duitse militaire begraafplaats, Houtlandstraat 3 in Diksmuide. Meer info bij Hans Verplancke (0467/012.454 of hans.verplancke@telenet.be).

Organisatie: NP RUIDENBERG

Overwinterraars in 'De Hoge Dijken'

Oudenburg

• Zondag 7 december om 10 u. (12 u.)

Zie wandeling 5 oktober. Meer info bij Erik Vaneygen (0479/544.528).

Nestkasten timmeren & insectenhôtels pimpen

Roeselare

• Zaterdag 27 december om 14 u. (17 u.)

Iedereen, van jong tot oud, is vandaag welkom om mee nestkasten voor insecten en vogels te bouwen. Wie ervaring heeft met timmeren en nauwkeurig kan werken, kan mee voor de constructie zorgen. Daarna kunnen creatievelingen aan de slag met het doorboren van houtblokken, op lengte zagen van bamboe en andere holle stengels voor de binnenaferwerking van de insectenhôtels. Niet bang om je handen vuil te maken? Bouw gezellig mee! Wij zorgen alvast voor een smakelijk extraatje. In de loods kunnen we voor verwarming zorgen, maar breng toch maar een warme winterjas mee die tegen een stootje kan. Denk ook aan oordopjes en werkhandschoenen. Timmeraaars zorgen best voor een eigen hamer en tang. Deelnemers die dit wensen kunnen een insectenhotel, nestkast of voederruif meenemen tegen materiaalprijs. **Inschrijven via de website van Natuurpunt.** We zijn weerom welkom in een loods van Bouwfirma Debal, Verbrandhofstraat 130 in Roeselare. Op hun terrein is er ruime parkeergelegenheid. Meer info bij

Piet Desmet (natuur.mandelstreke@gmail.com of 0484/658.233).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. JNM Roeselare

Start cursus 'Vogelgeluiden van duin en moeras'

Ingelmunster

• Woensdag 25 maart 2026 om 19.30 u. (22.15 u.)

Voor de 5e keer organiseren we een cursus vogelgeluiden. De focus ligt deze keer op duin- en moerasgebieden. Net zoals de vorige edities bestaat ook deze cursus uit 2 theorielessen gevolgd door 2 praktijkuitstapen. Kenner en boeiend lesgever Bastiaan Deketelaere zal ons nu ook weer doorheen de kakofonie van zang gidsen. In moerasgebieden komen zeker blauwborst, karekieten, rietgors, roerdomp, snor, woudaapje en verschillende zangers aan bod. In duingebieden zijn we benieuwd naar meesterzanger nachtegaal, maar ook braamsluiper, fitis, grasmus, kneu, roodborsttapuit en sprinkhaanzanger kunnen we er treffen. Voor wie voor het eerst instapt: geen schrik. Voorkennis is niet nodig, enkel je enthousiaste aanwezigheid. De theorielessen gaan door op woensdagavonden 25 maart en 1 april van 19.30 u. tot 22.15 u. De excursies gaan door op zaterdagochtenden 4 april (moeras) en 10 mei (duinen). Plaats en uur van de excursies worden later nog meegedeeld. **Geïnteresseerd? Schrijf je dan snel in via de site van Natuurpunt. Na je inschrijving ontvang je een digitale mailbevestiging en alle informatie in verband met de betaling.** Als lid van Natuurpunt betaal je € 40, als niet-lid € 50. Mocht je na een paar minuten nog geen mail ontvangen hebben, controleer dan of deze niet in je SPAM-box zit. Zo niet, neem dan even contact met ons op. Afspraak in Natuur Educatief Centrum 't Schuttershuisje, Waterstraat 6 in Ingelmunster. Meer info bij Piet Desmet (0484/658.233).

Organisatie: NP MANDELSTREKE i.s.m. NP Natuuracademie & NP De Buizerd

De 'Jong Natuurverkenners' zijn een Torhoutse jeugdvereniging van Natuurpunt. Wij komen op regelmatige basis samen om te ontdekken en te spelen in onze natuur: Insecten, paddenstoelen, planten, vleermuizen, vogels, ...: we gaan ernaar op zoek en leren bij. Meer info en activiteiten vind je op onze webpagina. Surf naar www.natuurpunt.be/jong-natuurverkenners of scan de QR-code. Van harte welkom!

Zowel Natuurpunt Mandelstreke als Natuurwerkgroep Torhout organiseren regelmatig 'pop-up-activiteiten', bijvoorbeeld omdat er ergens een bijzondere vogel werd gespot of omdat het de ideale omstandigheden zijn om een inventarisatie te doen. Ben je in deze activiteiten geïnteresseerd, stuur dan een mailtje naar Philippe Deprez van Natuurpunt Mandelstreke (secretaris@natuurpuntmandelstreke.be) en/of naar Geert Carette van Natuurwerkgroep Torhout (geert.carette@skynet.be). Zij sturen je dan een bericht wanneer zij iets organiseren.

Wie in Roeselare of Torhout woont en het financieel moeilijk heeft, kan korting krijgen op het lidgeld van Natuurpunt en op deelname aan betalende activiteiten. Afhankelijk van de gemeente bedraagt deze korting 50% tot 80%. Meer info bij de bevoegde diensten in Roeselare (vrijetijd@roeselare.be of 051/262.400) of Torhout (sociaal.huis@torhout.be of 050/221.233).

Als lid van Natuurpunt ben je tijdens alle Natuurpuntactiviteiten verzekerd voor Burgerlijke Aansprakelijkheid, Lichamelijke Ongevallen en Rechtsbijstand. Opgelet: dit geldt niet voor wie geen lid is en/of enkel een abonnement heeft op 'de knotwilg'. Als cursist, occasionele medewerker of vrijwilliger ben je sowieso verzekerd. Daarvoor maakt het niet uit of je lid bent.

Wil je een wandeling met natuurgids boeken voor je familie of vereniging? Neem contact op met de plaatselijke conservator of voorzitter (zie laatste pagina van deze 'knotwilg').

60 JAAR JNM ROESELARE

JNM Roeselare viert feest!

We bestaan namelijk sinds het jaar 1965, en dat is **60 jaar** geleden. Een diamanten jubileum dus! Weliswaar hebben we ook onze voorgangers van de BJN hierin meegerekend.

Bij deze zijn alle JNM'ers, Oude sokken en oud BJN'ers dus uitgenodigd voor ons jubileum op **15 november in TRAX** vanaf 19.30 u. Deze uitnodiging mag zeker verspreid worden: "Hoe meer zielen hoe meer vreugd".

Inschrijving €5 via een link op site en socialemediakanalen.

Wij zijn ook op zoek naar nostalgische foto's en (historische en/of zotte) verhalen van jullie JNM-tijd. Als je die hebt, gelieve ze naar roeselare@jnm.be te sturen.

Voor mensen die JNM nog niet kennen:

De jeugdbond voor natuur en milieu is voor **iedereen** van 7 tot 26 jaar die zich goed voelt in de **natuur** en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de natuur in. We ravotten in het bos, laten ons betoveren door zotte waarnemingen, planten bomen, spelen milieuspelletjes... en maken vooral veel **plezier!** Meer info op onze site: <https://jnm.be/nl/afdelingen/jnm-roeselare>

De affiche hieronder kan uitgeknipt en gekopieerd worden zodat die uitgedeeld kan worden.

Amethist- of Rodekoolzwam (*Laccaria amethystina*)

Een paddenstoel met de naam van een groente of de naam van een mineraal - wie verzint zoiets? - *Laccaria amethystina* blijkt een doodgewone en veel voorkomende paddenstoel bij ons.

Even kennis maken

De Rodekoolzwam of Amethistzwam - beide namen zijn officieel toegelaten - vertrekt vanuit een ondergronds netwerk van fijne witte draden, het mycelium, rond de wortels van gastplanten, liefst bij beuk, soms eik of naaldbomen. Hierbij levert het mycelium de boom water en mineralen terwijl de paddenstoel op zijn beurt voedsel krijgt. Zo'n samenwerking met wederzijds profijt noemt men in de biologie 'symbiose' en het netwerk een 'ectomycorrhiza'.

Uit onderzoek blijkt dat het mycelium van een Amethistzwam doorgaans een klein oppervlak van maximaal een paar m² beslaat en een korte levensduur heeft. De schimmel vestigt zich in geschikte biotopen vooral door middel van zijn sporen en niet door zich vegetatief te vermeerderen. Omdat de schimmeldraden zich elk jaar opnieuw moeten vestigen, kan het aantal vruchtlichamen op een vindplaats van jaar tot jaar sterk uiteenlopen. Daardoor kent die paddenstoel een zeer ruime verspreiding en dan vooral op zandige bodems. Ook in het bladertapijt van de beuk vind je weleens de Amethistzwam.

Het bovengronds gedeelte verschijnt van juli tot eind oktober. De hoed met een diameter tot 5 cm (in jonge toestand iets gewelfd, later vlak en centraal soms iets ingedeukt) kleurt, samen met de steel (tot 8 cm lang) fel lila tot violet. Ook

de wijd uit elkaar staande plaatjes, bepoederd door de witte sporen, hebben dezelfde kleur.

Verschil met de Paarse schijnridder

Een andere zwam die er goed op lijkt, de Paarse schijnridder, maakt de determinatie voor de paddenstoelenkenner niet gemakkelijk. De Paarse schijnridder (*Lepista nuda*) verschijnt vanaf september tot eind november. Hier behoudt de paddenstoel z'n violet tot paarse kleur. Plaatjes staan dicht bij elkaar en zijn bochtig aan de steel aangehecht. Bij de Rodekoolzwam zitten de plaatjes recht aan de steel (best een loep gebruiken). Wie goed kijkt, ziet het onderscheid tussen de witte sporen van *Laccaria amethystina* en de (meestal) lichtroze van *Lepista nuda*.

Fopzwam

Bij droogte of na verloop van tijd verkleurt de Amethistzwam grijs-wit, soms bijna wit met bruine vlekken. In biologentaal noemt men dit een hygrofane paddenstoel, verkleurend bij droogte of ouderdom. Zo begint de miserie: wie herkent hierin nog die jonge fel paarse paddenstoel? De Rodekoolzwam behoort dan ook tot de fopzwammen. Dit zijn zwammen die door hun verkleuring de determinatie in de war sturen en de arme paddenstoelenkenner bedriegen.

Naamgeving

De naam 'Laccaria' heeft een Latijnse oorsprong en betekent 'gelakt of fel gekleurd', wat verwijst naar de intense kleur van de jonge paddenstoel. De violette variëteit van het mineraal kwarts (SiO₂) is een bekende steen uit de kwartsgroep en noemt men 'amethyst'. Voor onze voorouders duidt de naam 'Rode-

koolzwam' op de kleur van hoed en steel. In 1778 beschreef de Engelse botanicus William Hudson (1730-1793) voor het eerst de paddenstoel met de naam *Agaricus amethystinus*. Pas in 1884 plaatste een andere beroemde Britse mycoloog, Mordecai Cubitt Cooke (1825-1914) deze soort in zijn huidige genus, onder de wetenschappelijke naam *Laccaria amethystina*.

Ammoniakschimmel

De Amethistzwam behoort tot de ammoniakschimmels. Op een alkalische bodem en in aanwezigheid van ammoniak of andere stikstofhoudende materialen, vertonen deze een hoge kiemkracht en een snelle ontwikkeling. Deze schimmels verschijnen van nature op plekken waar dieren regelmatig urineren of na ontbinding, zoals na de dood van een dier. De Amethistzwam is dan ook stikstoftolerant.

Eetbaar en lekker?

Tot voor kort kon je deze paddenstoel op Zwitserse markten kopen. Culinair is die echter van weinig belang. Zelfs na lang koken blijft de steel vezelig en ongenietbaar, terwijl de hoed bruikbaar is, maar z'n intense kleur verliest.

Nieuwe analysetechnieken vertellen ons echter dat deze paddenstoel arseen accumuleert in twee vormen: het minder giftige organische arseen en het zeer giftige niet-organische arseen. Dit laatste vormt 10 % van het normale arseengehalte, maar komt in hogere concentraties voor op vervuilde bodems.

Arseenvergiftiging blijkt een cumulatief proces en leidt meestal tot een fatale afloop. Hoe meer arseen zich in het lichaam opstapelt, hoe erger

de verschijnselen zich manifesteren. Arseen veroorzaakt onder andere een verminderde hersenontwikkeling bij kinderen. Bij volwassenen leidt het tot diabetes, hartaandoeningen en kanker. Bovendien maakt deze paddenstoel geen onderscheid bij de opname van zware metalen. Paddenstoelen eten die in een wegberm groeien (lood!) of langs een spoorlijn (koper!): wie haalt het in z'n hoofd?

Het verzamelen van zware metalen speelt een rol in het ecosysteem, omdat mycorrhizavormers, zoals de Rodekoolzwam, hierdoor bomen tegen opname van deze metalen beschermen. Rodekoolzwam eten is trouwens om nog een andere reden af te raden. Hij bevat specifieke lectines die in de bloedbaan tot hemolyse, het versneld afsterven en kapotgaan van rode bloedcellen, kan zorgen. Dat kan dan weer tot bloedpropjes leiden.

ECOSPOOR

DE WEG NAAR MEER BIODIVERSITEIT

JELLE QUARTIER NATUURSTUDIEBUREAU

WWW.ECOSPOOR.BE

Arseen, fopzwam, hygrofaan, lectines, stikstoftolerant, ...: de Amethystzwam of Rodekoolzwam heeft het allemaal. Kortom: een kleine maar opvallende paddenstoel met

een heerlijk intense kleur die we niet willen missen.

Daniël Boens

Een iets oudere en een jonge Amethyst- of Rodekoolzwam (*Laccaria amethystina*) tussen de beukenbladeren. De kleur maakt onmiddellijk duidelijk hoe deze paddenstoel aan zijn naam komt. Op deze foto kan je ook mooi zien dat de groffe plaatjes vrij ver uit elkaar staan en wit bepoederd zijn. Foto: Erwin Deraus.

Een 1.000-soorten tuin, een uitdaging? - deel I

1.000-soorten weekends zijn populair. Ze zijn niet enkel boeiend om de biologie in kaart te brengen, ze brengen ook een aantal mensen in beeld die zich bekommeren om de natuur. En het vertelt je heel wat over de regio waar je woont. Je leert de natuurplekjes beter kennen en de factoren die natuurbeperkend zijn.

Ik vroeg me af hoeveel soorten ik in onze tuin kon terugvinden en begon te tellen met de apps van Natuurpunt (1). Daarnaast vond ik het vanzelfsprekend om ook waarnemingen te registreren buiten onze tuin. Mijn totaalbeeld werd scherper, want ik ging verschillende biotopen met elkaar vergelijken. Onze tuin is immers maar een piepklein stukje van onze omgeving.

De belangrijkste doelstelling van waarnemen kan voor ieder van ons verschillen. Je kan een vorm van wetenschappelijke interesse hebben (ook al ben je zelf geen bioloog of ecooloog), maar voor mij persoonlijk is het de verwondering over de natuur. Noem het de verrassing van de ontmoeting met andere levensvormen. Het brengt me telkens terug naar een vorm van respect voor mijn omgeving, en zelfrelativering van de

mens. Die 'voetjes op de grond'-houding heeft niets met 'zweverigheid' te maken. Het maakt me duidelijk dat heel wat van mijn soortgenoten die voeling met hun natuurlijke leefomgeving helemaal zijn verloren.

Het persoonlijke waarnemingsvermogen

Het meest interessante aspect van dit verhaal begon pas goed tot me door te dringen toen ik op andere manieren begon waar te nemen. Het menselijke waarnemingsvermogen is sterk gericht op visuele waarnemingen overdag, waardoor het nachtleven aan ons voorbijgaat. Er zijn heel wat soorten die we hierdoor missen en nachtvlinders zijn daar een goed voorbeeld van. Hun wereld is de nachtelijke hemel en hun voortplanting wordt vooral gestuurd door vluchtige verbindingen (feromonen). Het is een wereld die ontoegankelijk is voor onze geur en ze zijn visueel verborgen in de nachtelijke duisternis, maar heel wat soorten kunnen we wel waarnemen door de nachtvlinders te lokken met uv-licht of suikerstroop.

Ook overdag kan ons waarnemingsvermogen zich sterk beperken door onze persoonlijke gewoontes. Wat

ik hiermee bedoel, leg ik verderop nog uit. Het is uitnodigend om anders te gaan kijken. Dat 'anders' betekent in de meeste gevallen 'met oog voor meer detail'. Heel wat insecten, planten en spinnen lijken heel erg op elkaar, hoewel het over andere soorten gaat. Bepaalde soorten bijen (en andere insecten) kan je bijvoorbeeld maar terugvinden op specifieke waardplanten (2). Dat is een uitnodiging om de biotoop (3) van elke plantensoort te leren kennen, want je kan er andere soorten insecten terugvinden. Dat is bijvoorbeeld van toepassing voor bijen, vlinders en wantsen, maar ook voor nachtvinders.

Waarnemingen met inzicht in plant-specifieke biotopen zijn heel toegankelijk, omdat je al doende leert welke soorten insecten je kan terugvinden op welke plantensoorten. Bos, duin, havengebied, heide, hoogveen, moeras, natte weide, poel, polder, ruig grasland, schrale berm, stadscentrum, strand, veen, zee, ... Allemaal biotopen op zichzelf die andere soorten huisvesten omdat ze verschillen: in het type bodem dat je er aantreft, de hoogte, lokale weersomstandigheden, de aanwezigheid van zoet- of zout water en het niveau waarop

(1) ObsIdentify is een gratis app waarmee foto's van wilde planten, dieren en paddenstoelen kunnen worden geïdentificeerd. De identificatie kan met de tijd en locatie van de foto worden gebundeld tot een waarneming. Deze waarnemingen worden verzameld op het platform Observation.org (in België bekend als Waarnemingen.be en Observations.be). De beeldherkenning in ObsIdentify wordt mogelijk gemaakt door de miljoenen waarnemingen op Observation.org. De foto's bij deze waarnemingen zijn gekoppeld aan de juiste namen van de betreffende organismen, waardoor ze kunnen worden gebruikt voor machine learning. De kwaliteit van de identificatie wordt bewaakt door de validatoren van Observation.org.

(2) Sommige organismen zijn voor hun voedsel afhankelijk van één of enkele plantensoorten. Deze plant(en) noemen we dan de waardplant(en). Een voorbeeld is de grote brandnetel, die een waardplant is voor de rupsen van dagpauwoog en kleine vos. Maar niet enkel vlinders zijn gebonden aan een waardplant. Heel veel andere insecten, zoals haantjes en wantsen, hebben waardplanten. Ook parasitaire planten, schimmels en virussen zijn vaak gebonden aan één of enkele plantensoorten.

(3) Een biotoop is een gebied met een uniform landschapstype waarin een bepaalde levensgemeenschap kan gedijen. Binnen heel wat biotopen zijn er zeer grote verschillen in planten- en dierengemeenschappen. Zo zijn er heel wat verschillende types bossen en graslanden. Een kalkgrasland herbergt heel andere soorten dan een poldergrasland. Een oud beukenbos herbergt heel andere soorten dan een vochtig wilgenstruweel.

Links: onverwachte ontmoetingen in de tuin zijn meestal de mooiste momenten. Dit is een pas uitgevlogen jong van fitis of tiftjaf. Rechts de lindepijlstaart, een heel mooie nachtvlinder met zachtgroene kleuren. De rupsen leven op linde, els en iep. Foto's: Anton Van Derbeken.

mensen (of dieren) ingrijpen in de omgeving. Ook hier is oog voor detail of de manier van waarnemen sterk bepalend voor wat je er ziet, of niet ziet.

Hulpmiddelen

Zelfs een goed paar ogen blijft beperkt door de grenzen van onze menselijke zintuigen, maar gelukkig zijn er hulpmiddelen. Een smartphone is een schitterend hulpmiddel. Voor een democratische (meer)prijs heb je tegenwoordig een toestel met een goede camera. Handig om te gebruiken in het veld, want je kan er uitstekende foto's mee nemen bij weinig licht of met de ingebouwde flits. Bovendien kan je inzoomen op de foto's die je nam of kan je je toestel gebruiken als vergrootglas. Ik stelde sporadisch vast dat ik achteraf, thuis, bij het bekijken van de foto's, zelfs nog een soort kon vinden die ik in eerste instantie niet had opgemerkt.

Daarnaast is het zeer handig om details te bekijken met een loep. In het veld kan je kiezen voor een hand-

loep of een juweliersloep. Ze zijn licht en zelfs verkrijgbaar met led-verlichting voor ongeveer € 10. Ook verrekijkers en telescopen zijn er in alle maten en prijzen, maar voor wie vogels wil spotten is een verrekijker echt onmisbaar.

Om libellen, vogels, zoogdieren en andere dieren te fotograferen, gebruik je best een reflexcamera met telens. Ook hier zijn er heel wat modellen en prijscategorieën. Het is belangrijk om geen impulsieve aankoop te doen. Laat je informeren door andere natuurliefhebbers en wees je zeer goed bewust waarvoor je het toestel wil gebruiken. Het is niet moeilijk om een paar duizend euro uit te geven, maar dit is weggegooid geld als je het toestel maar zelden gebruikt.

Om nog dieper te graven kan je een microscoop gebruiken. Het is een minder toegankelijk waarnemingsgebied dat nieuwe details blootlegt om soorten op naam te brengen. Je kan er haren mee tellen op insectenpootjes, de grootte en vorm van

paddenstoelensporen onderzoeken of de microscopische kenmerken van stuifmeelkorrels bekijken. Dingen die je niet met het blote oog of een loep kan zien. Zeer zinvol voor wie zich wil specialiseren in een bepaalde soortengroep.

Het voordeel van een groep mensen

Als een diverse groep natuurliefhebbers samen op stap gaat, zullen ze zich altijd verwonderen over de zaken die de andere deelnemers opmerken. De een zijn gehoor staat op scherp en hoort elk vogelgeluidje, maar heeft bijvoorbeeld minder aandacht voor wat er zich vlak voor zijn voeten bevindt. Een ander kijkt welke plantensoorten er te vinden zijn en zal misschien nooit de vogel opmerken die zich 100 meter verder in het struikgewas verstopt. Geconcentreerde aandacht met een zintuig doet ons focussen op een deel van het geheel, maar beperkt daardoor de mogelijkheden van de andere zintuigen. Het is belangrijk dat je je bewust bent van je eigen mogelijkheden (en beperkingen) om waar te nemen.

Ed Young beschrijft in zijn boek 'Een immense wereld' de spectaculaire verschillen waarmee soorten hun omgeving kunnen waarnemen. Elke soort heeft specifieke mogelijkheden om partners, roofdieren of voedsel waar te nemen. Die zintuiglijke wereld, de 'Umwelt', verschilt zeer sterk van soort tot soort. De geurwereld van de hond waarmee we wandelen is compleet anders dan onze eigen visuele werkelijkheid. Onze hond zal geursporen herkennen die voor ons onmogelijk te detecteren zijn. Zelfs binnen de menselijke grenzen zijn er zeer grote individuele verschillen. Ze zijn afhankelijk van onze interesses, specifieke mogelijkheden (gehoor; reuk, smaak, tast, zicht) en technische mogelijkheden (apps, microscoop, verrekijker, ...).

Soortenkennis is sterk bepalend voor het waarnemingsvermogen. Deze kennis is een puzzel die elk van ons stukje per stukje kan opbouwen. Enthousiasme en interesse, maar vooral veel geduld, zijn een voorwaarde om die soortenkennis op lange termijn op te bouwen. Zie het vooral niet als een opdracht, maar als een bundel kansen die je af en toe kan benutten om je eigen kennis te verrijken. Een waarnemer met soortenkennis kijkt met een andere blik naar zijn/haar omgeving. Die waarnemer ziet niet alleen meer details, maar ook heel wat mogelijke relaties tussen soorten onderling en tussen soorten en hun omgeving.

Anton Van Derbeken

Deel 2 van dit artikel – over de betekenis van waarnemen in je eigen tuin – lees je in een volgende editie van 'de knotwilg'.

Bomen en insecten zijn voorwaarden om bijvoorbeeld de grote bonte specht in de tuin te zien verschijnen. De groene specht komt vaker voor in tuinen, omdat deze graag mieren zoekt in grasland. Foto's: Jozef Germonprez.

PROEF EENS VAN EERLIJKE HANDEL

ONEERLIJKE HANDELSREGELS
geven kleinschalige producenten in het Zuiden geen kansen op de internationale markt. Laat zien dat jij het ander wilt: kies voor eerlijk.

ECOLOGISCHE TEELT
is hét antwoord van kleinschalige boeren in het Zuiden op landbouw die energie en water verslindt.

OXFAM
Wereldwinkels

Gistel: Kerkstraat 5 • Roeselare: Noordstraat 156 • Torhout: Hofstraat 9
www.oxfambelgie.be/winkels

architect

eco&logisch

een wereld vol uitdagingen
 een warm nest, koel in de zomer
 massief, houtskelet of hybride
 weggemikte openingen, uitzicht zonder inrij
 een mix van emotie en gezond verstand

zorgvuldige lezing maakt gefundeerde ontwerpen
 eerste ideeën willen de blik vernieuwen
 Daar tekenen we voor!

Ivo Demeyer - Maria van Bourgondelaan 18, 8820 Torhout
 0495/54 97 35 - info@ivodemeyer.be - www.ivodemeyer.be

© Teja De Prins Fotografie

Full Energy
 Future Energy Today

0496 88 42 41 - info@fullenergy.be
 Rondevijverstraat 5 - 8820 Torhout

Ben je op zoek naar een
 super zonnepaneel-
 installatie met batterij?
 Dan ben je bij ons op het
 juiste adres.

Bezoek zeker onze
 facebook.

Broedresultaten Steenuil 2025

Dit jaar lagen er 110 kasten te wachten op broedcontroles in Mandelstree. Voor de medewerkers én mezelf is dit de mooiste tijd van het jaar. Net als verleden jaar werd het terug een heel nat eindejaar en aansluitend idem dito de eerste twee maanden van dit jaar. Opnieuw zorgde de neerslag voor records en werd het de natste periode ooit geregistreerd. Dit zijn we al gewoon geworden. Ik maakte me dus geen zorgen, de broedresultaten hadden er de laatste jaren niet zo erg onder geleden. Dit leverde geen topjaren op, maar evenmin heel slechte resultaten.

Na die 'bijna-zondvloed' kwam een plotse ommekeer die vanaf maart heerlijke temperaturen gaf met veel zonnige dagen. Het voedsel aanbrenge voor het broedende wijfje en de kleine jongen zou geen probleem mogen geven voor het mannetje steenuil. Zoals ieder jaar begon ik de controles in mijn sector rond 20 mei, echter zonder inspectie vooraf van de legfels.

Er waren problemen met het aanleveren van ringen uit Brussel. Ik had er nog een dertigtal in voorraad waarmee ik alvast kon beginnen. In de eerste kast zaten 2 jongen van 15 dagen, in de tweede 3 jongen van 20 dagen oud. Ze zijn goed doorvoed wat altijd een lekker gevoel geeft bij het uithalen en ringen van de eerste jongen.

De derde kast was leeg; de buurman die dol is op steenuiltjes had enkele jaren geleden zelf een kast gemaakt. Hij plaatste ze op 20 meter van onze kast in de hoop het koppel bij hem te krijgen, wat tot verleden jaar niet gelukt was. Wel gingen de jongen uit onze kast soms op bezoek in zijn kast. Is het koppel uiteindelijk toch verhuisd? Ik bel hem op en verneem dat

hij zowel in als voor de kast camera's heeft geplaatst. In zijn kast is er niks te zien, meldt hij mij. Later krijg ik beelden toegestuurd van een lege kast op die datum. De afgelopen 15 jaar was hier steeds een geslaagd broedgeval, maar een jaar met uitval kan natuurlijk altijd. De kast lijkt na het aanbrengen van een verse bodemlaag in de winter niet meer bezocht.

Bij het verder afwerken van mijn sector vind ik nog twee onbezette kasten die steeds broedgevallen gaven de laatste 11 en 8 jaar. Bij eentje vliegt een adult weg uit de boom. In mijn reizende kast (zo noem ik ze heimelelijk na 8 verplaatsingen) ligt het wijfje steenuil dood bij haar jongen van enkele dagen oud. De kopjes van de piepkleine pulli zijn afgebeten. Een raar tafereel om te aanschouwen! Dirk, die me voor het eerst vergezelt en de kast opende, is duidelijk van slag. Op zijn onvermijdelijke en logische vraag "Wat is er hier gebeurd?" moet ik het antwoord schuldig blijven.

Na het afwerken van mijn sector met 31 kasten (idem 2024) kan ik al een voorzichtige inschatting maken van de totaalresultaten. Met 14 GSB (geslaagd broedgeval, verder gebruik ik deze afkorting) komt dit gemiddeld op 2,83 jongen per kast. Voor 2024 was dit 18 GSB en 2,85 voor de jongen. Een fikse daling van 15 procent GSB is zorgwekkend, maar het gemiddelde aantal pulli per nest is goed.

Elk jaar neem ik naast mijn eigen sector een tweede van de 6 sectoren mee om te ringen. Een dagje met de medewerkers op stap, die ik jaarlijks maar één keer zie op de najaarsvergadering, geeft de gelegenheid om de banden wat aan te halen.

De afspraak op 2 juni met Luc en Martin, medewerkers van sector Zuidoost, had ik al afgezegd wegens geen ringen meer. Maar op 29 mei komen de nodige ringen nog binnen en kan ik onze eerdere afspraak toch nakomen. Deze sector telt 15 kasten, waarvan 9 nog met het oude achthoekige model waar de werkgroep ooit mee begonnen is. Die hebben nog geen marterslot. De 6 nieuwe zijn van het rechthoekige model met marterslot. Medewerker Luc is niet te spreken over het nieuwe model: de kasten raken niet bezet. Volgens hem waren de oude veel beter.

Bij het intikken van deze regels ben ik toch benieuwd of zijn klacht enigszins gegrond is. Dus ga ik even grasduinen in mijn documenten. Intussen zijn er 52 van die rechthoekkasten geplaatst. Hierbij werden er 23 stuks omgewisseld om een achthoek te vervangen en bleven ook bezet. Zeven veilige bakken vonden een plaats op een nieuwe locatie en zijn intussen bezet. Dan blijven er nog 22 over die niet bezet noch bezocht werden. Deze cijfers kan ik natuurlijk met geen andere situatie vergelijken, maar ze geven een indruk weer. Voer voor een volgende vergadering met de medewerkers, maar de klok terug achteruitzetten naar het achthoekige model gaat niet meer. Er moet ook rekening gehouden worden dat dit model pas sinds een zevental jaar wordt geplaatst. Bovendien stellen we een algemene daling vast in bezetting.

Terug naar de controles op de sector van Luc en Martin: 6 van de 15 kasten GSB en 1 mislukt. Eén van de kasten met jongen is, jawel, een rechthoekmodel! "Het kan dus toch!", zeg ik tegen Luc als ik met 3 kuikens de ladder afdal om te ringen. Deze sector telde in het topjaar 2019 nog 9 GSB

op 15 kasten, in 2022 slechts 4. Deze daling bleek gelukkig niet over ons hele gebied doorgetrokken. Dit jaar is het een fractie beter dan het vorige seizoen. Hopelijk komt het hier terug op het niveau dat het ooit geweest is.

Wanneer de resultaten van de res-terende sectoren binnenkomen met slechte tot rampzalige con-troleresultaten, heb ik geen bere-keningen nodig om al te besluiten: dit is het slechtste seizoen ooit. Hier-bij reken ik de eerste vijf jaren, van 1997 tot 2001, niet mee. Bij het plaat-sen van een honderdtal kasten in de beginjaren heb je eerst tijd nodig om een degelijke bezetting te krijgen.

De cijfers geven me helaas gelijk: 2025 is voor ons een rampsei-zen geworden. Zowel wat betreft de bezetting van de kasten als het gemiddeld aantal jongen. Van de 110 kasten waren er 3 niet meer in de boom aanwezig en bij één kast was geen controle mogelijk. Er blijven dus 106 kasten over om de resul-taten te berekenen. 52 Kasten wa-ren bezet wat 49 % bezetting geeft. Hiervan waren er 37 kasten met een GSB, goed voor 93 jongen. Het gemiddelde aantal jongen bij een ge-slaagd broedgeval bedraagt 2,51. We vinden verder 5 kasten met slechte eieren, 2 kasten met dode jongen en 3 kasten met een dood wijfje steen-uil naast haar eieren of jongen.

Ook was er een kast waar aan de voet van de nestkastboom een dood vrouwtje lag met broedvlek en spo-ren van predatie. In deze kast lagen wat pluimen die duiden op een ge-vecht, maar er waren geen eieren of dode jongen meer aanwezig. Dat we ook 4 dode vrouwtjes vonden had-den we nog niet eerder meegemaakt.

Ik doe navraag bij Koen Van Hoe (re-gio Tielt) en Guido Desmarets (Zuid-West-Vlaanderen) van de aangren-zende steenuilenwerkgroepen rond Mandelstreke. Ook zij ervaren een slecht seizoen, zo stel ik vast wanneer ik hun cijfers krijg en inkijk. Het kan

niet allemaal op de jaarlijkse achter-uitgang van de biotopen geschoven worden, denk ik zo.

De hamvraag is natuurlijk wat er of waar het zo verkeerd gelopen is. Je kan die ook in vele vragen opsplitsen.

Acht van de kasten met jaarlijks suc-ces zijn in één keer niet bezet noch tonen sporen van bezoek. Er moet al voor de broedperiode wat mis-gelopen zijn. Zijn er broedparen ge-storven? Zijn ze in een heel slechte conditie uit de winter gekomen? Was

Bovenaan het oude, achthoekige model en onderaan het nieuwe, vierkante model met marterslot.
Foto's: Ludo Momerency.

Overzicht resultaten van de laatste 10 jaar:

Jaar	Gecontroleerde kasten	Bezetting	Gemiddeld aantal jongen
2016	107	63 %	2,93
2017	105	55 %	2,90
2018	108	64 %	2,86
2019	112	60 %	3,31
2020	98 (corona)	58 %	3,02
2021	116	63 %	3,23
2022	110	63 %	2,76
2023	97	60 %	2,70
2024	111	56 %	2,75
2025	106	49 %	2,51

Dit vrouwtje lag dood aan de voet van de nestkastboom: slachtoffer van predatie. In totaal vonden we 4 dode uilen. Nog niet eerder meegemaakt. Foto: Michaël Parmentier.

het te warm? Eén kast ligt in een dode kerselaar waar geen schaduw is. Hierin waren 4 mooie kloeke jongen aanwezig. Uiteraard wordt die kast deze winter verhuisd naar een lommerrijke plaats. Waren er niet genoeg muizen? Ik had namelijk geen kasten gezien waar een voorraadje muizen aanwezig was.

Daarentegen hebben de torenvalken in Mandelstreek het uitstekend gedaan: op 38 kasten telden we 21 broedgevallen met een gemiddelde van 4,5 jongen per kast. Het kon nog beter, want meerdere kasten werden hier gekraakt door kauwen. Deze bijna uitsluitend 'muisenjagers' vonden blijkbaar genoeg prooien. En je moet beseffen dat steenuilen nog een uitgebreider menu hebben dan deze valken. Waren er niet genoeg muizen voor beiden? Zijn de 'dag-jagers' bevoorreed op de 'nacht- en schemer-jagers'? Vragen genoeg, (sluitende) antwoorden vinden valt zeker moeilijker.

Na de topjaren 2019, 2020 en 2021 is een jaarlijkse daling ingezet met dit jaar een negatieve uitschieter. Of het nog slechter kan? Ik hoop van niet ... Duimen dat het volgend jaar weer beter wordt!

Met dank aan alle medewerkers.

Ludo Momerency

Verantwoordelijke Steenuilenwerkgroep Mandelstreek & contactpersoon voor West-Vlaanderen van Steenuilenwerkgroep Natuurpunt

Overstappen naar Argenta is kinderspel.

Gemakkelijk, gratis en snel.

ALC/B&B/ADA/Jan Koenig/11-11-2018

**KANTOOR
LEEN TANGHE**
FSMA 46897 cAcB
Aartrijkestraat 12
8820 Torhout
0475 45 67 62

**KANTOOR
MEIBOOMLAAN BV**
FSMA 107137 cAcB
Meiboomlaan 5-7-9
8800 Roeselare
051 24 28 27

**KANTOOR
THOMAS MAES BV**
FSMA/OND 0756496664
Handzamestraat 30 B
8610 Kortemark
051 56 71 76

ALGEMENE BOUWONDERNEMING

ERIK DEBAL

Verbrandhofstraat 130 - Roeselare

Tel. 051 20 83 41

info@debalerik.be - www.debalerik.be

**NIEUWBOUW - VERBOUWINGEN
WIND- EN WATERDICHT WONINGEN
ALLE RUWBOUW- EN BETONWERKEN
ENERGIEBESPARENDE RENOVATIES**

**DE NATUURPUNT-
KALENDER IS
ER WEER!
PRACHTIGE FOTO'S
EN VEEL RUIMTE
OM TE SCHRIJVEN.
EEN COOL GESCHENK,
EN JE STEUNT ER
ONZE PROJECTEN MEE.**

**Formaat: 20 x 30 cm
Prijs: € 12.**

Te verkrijgen bij Piet Desmet van Natuurpunt Mandelstreek (natuur.mandelstreek@gmail.com of 0484/658.233) en bij de bestuursleden van Natuurpunt Mandelstreek en Natuurpunt Kern Kortemark.

**Krijg volledige grip op uw energie:
inzicht, controle, optimalisatie.**

Van zonne-energie en batterijen, tot warmtepompen en laadpalen – wij zorgen ervoor dat alles perfect samenwerkt.

Smart grid controller

**ENERGIEBEHEER, COMPLETE
INSTALLATIE EN SLIM GEREGLD!**

Levering & installatie: Wij zorgen voor de complete plaatsing van uw energievoorzieningen.

Toegang tot energiemarkten: Optimaliseer uw verbruik met spotprijzen, onbalans en netondersteuning.

Intelligente sturing: Optimaliseer energieverbruik en -opwekking in combinatie met AI-gestuurde voorspellingen op basis van het weer, uw verbruik en de energiemarkt.

051 72 44 90 | info@intelligentwonen.be
www.intelligentwonen.be | Bruggesteenvweg 21, 8830 Hooghe-Gits

MEER INFO!

Energiemarkten (day-ahead, onbalans, ondersteunend – FCR)

Laadpalen

Warmtepompen en boilers

Batterijsystemen

Zonnepanelen

Residentieel, commercieel en industrie

**INTELLIGENT
WONEN**
Breng kwaliteit thuis

**INTELLIGENT
PRO**
Voor en door professionals

Wandelen over de Koekelareberg: een ontdekkingstocht vol schoonheid en verrassingen

Wie de prachtige omgeving van de Koekelareberg te voet wil verkennen, kan starten aan de sporthal van Koekelare. Die is gelegen aan het mooie domein 'De Mote'. Je kan er parkeren en je hoeft enkel tot aan de Belhuttebaan te wandelen, om ver-

volgens even naar links te gaan. Als je daarna oversteekt naar de eerste baan rechts, kom je in de Eikendreef. In deze straat werden eiken geplant door onze vereniging, in samenwerking met de bewoners. Er staat er nu nog één aan je linkerkant, die is kun-

nen uitgroeien tot een flink exemplaar.

Verderop kom je aan de Swal. Daar recht oversteken. Je dient het pad te volgen tussen het natuurgebied, dat we beheren sinds 1974, en de woonwijk die in dezelfde periode ontwikkeld werd. Op het einde ga je rechtsaf. Aan je rechterkant stroomt de Bergbeek, waarvan de bron zich op de Koekelareberg bevindt. Deze heuvel vormt een onderdeel van 'het Plateau van Wijnendaele' dat tijdens het Eoceen, 56,0 tot 33,9 miljoen jaar geleden, ontstaan is. Je hebt er een mooi zicht op de uitlopers van de berg en je hoeft de weg gewoon te volgen tussen de hagen tot je aan de grens met Lichtegem naar rechts kunt. Dit pad ligt op de grond van een landbouwer die dit stukje van zijn eigendom ter beschikking stelt van de wandelaars. De haag waarlangs het pad loopt bevat 2 twee soorten: beuk en meidoorn. De mooie boom op het eind van dit weggetje is een zwarte els.

In de Swolstraat gekomen volg je de route verder richting berg (en Bergstraat). Hier maak je kennis met de knotwilgen die we aanplantten in

Je start op de parking van Sportcentrum De Mote, Belhuttebaan 40, links bovenaan op de kaart. Daarna wandel je de route in wijzerzin. Links onderaan zie je de doodlopende aardeweg die je naar het geodetisch punt leidt. De wandeling is nét geen 5 km lang. Kaart: © 2012 NGI TopoMapView.

Zicht op Lichtegem vanop de Koekelareberg. Foto: Maarten Verlinde.

Maquette van de Koekelareberg (linksboven) en het Plateau van Wijnendale (rechtsonder).
Het hoogteverschil tussen de hoogste delen van het plateau en de Handzamevallei (links) bedraagt
ruim 45 m. Foto: Georges Pollentier.

1968. Een speciale gebeurtenis was het wielerkampioenschap van België dat hier plaatsvond op 22 juni 1980. De winnaar was Jos Jacobs. Door het barslechte weer bereikten slechts 17 (!) deelnemers de aankomst. Sedertdien noemt men de helling hier 'de poggio', naar de bekende klim in de Italiaanse klassieker Milaan-San Remo. Heel wat koersen komen er speciaal voor naar Koekelare. Intussen heeft de gemeente het beheer van de knotbomen overgenomen en werden er ook nieuwe aangeplant.

Nabij de hoeve op de berg werd in 1972 een waterafnamepunt gebouwd door dokter Uyttenhove. De mensen mochten er gratis bronwater komen halen. Nu staat er een zitbank waar je even kan uitblazen en genieten. Daarna ga je verder op de betonweg tot je aan de rechterkant de Bergmolenweg tegenkomt. Vanop deze weg kun je bij helder weer aan je linkerkant de kam van de Kemmelberg zien. Onderweg zijn er twee planten die domineren: de breedbladige en de smalle weegbree. Zoek maar eens op

wat die planten medicinaal voor jou kunnen betekenen! Verderop moet je naar rechts, naar het bosje, maar loop toch nog maar even 10 meter verder. Op de bodem kan je er namelijk een 'geodetisch punt' vinden. Dat is er al sinds 1853 en dient als referentiepunt voor landmetingen. Hier sta je precies 43,20 m. boven de zeespiegel (TAW).

Vervolgens wandel je door het bosje. Dit is privé-eigendom, maar de landbouwer heeft het mogelijk gemaakt dat iedereen ervan kan genieten, waarvoor onze dank. Net buiten het bosje staat een zitbank en heb je een prachtig zicht op Koekelare met de 55 meter hoge toren van de Sint-Martinuskerk, gebouwd in neogotische stijl. Ook de parochie is genoemd naar de heilige Martinus van Tours. Je ziet er ook de mooie knotwilgen op de kam van de Koekelareberg. De meer zuidelijke kant van het plateau, richting Kortemark, wordt trouwens Ruidenberg genoemd. De oorsprong van de naam staat wellicht in verband met ruig of ruw landschap. Het is een getuigenheuvel, net als de Kemmelberg.

Op het einde van het pad ga je linksaf en verderop passeer je een unieke locatie: de gezellige, landelijke herberg 'de Klijteput'. Daar is nog een echte boltra (een baan voor een traditioneel bolspel) en je kan er genieten van een speciale 'stuute' met hesp of kaas, of een lekker biertje. Het is open tijdens de weekends of op aanvraag voor groepen. Verderop kom je langs de ingang van ons natuurgebied en via de Eikendreef eindigen we op de startplek van deze lus.

Hopelijk heb je er evenveel van genoten als wij.

Georges Pollentier

Nieuwbouw & verbouwingen
Carports & bijgebouwen - Terrassen & opritten

DBO POPELIER

**DUURZAME
BOUW- EN
OMGEVINGSWERKEN**

UITVOERING & ADVIES

Lakenstraat 58 - 8800 Roeselare
0472 38 12 75 - info@dbo-popelier.be
www.dbo-popelier.be

UW ADVERTENTIE IN ONZE 'KNOTWILG'?

Ons tijdschrift valt
driemaandelijks bij
ruim 2700 leden in de bus.
Wil jij hen ook bereiken?

Mail
peter.lemmens@natuurpunt.be

NESTKASTEN VOOR MEER NATUUR!

Natuurpunt Mandelstreek
verkoopt zelfgebouwde
nestkastjes, insectenhôtels en
voedertafels t.v.v. de
steenuilenwerkgroep.

Deze worden gemaakt
van thermisch
behandeld hout: dat is
ecologisch, duurzaam en mooi!
Hang jij er ook eentje op?

Meer info bij Piet Desmet
(natuur.mandelstreek@gmail.com of 051/225.852).

CREMERIE & VOEDSELBOS 'T KRINGELHOFBOS

STEENSTRAAT 71, 8610 WERKEN (0486 17 65 59)
WWW.TKRINGELHOFBOS.BE

IJs met biomelk, minder suiker, zelfbereide coulis van
onbespoten vruchten uit voedselbos, zonder kleurstof
PUUR NATUUR, DAT PROEF JE!

POP-UP BAR: van 1 mei t/m 28 aug
wo, vr, za, zo, feestdag 13u30-18u
Genieten in de natuur - liters - ijsstaarten
frisco's - ijskar & ijstoog voor feestjes
rondleidingen & workshops (o.a. koken met wildpluk)
Op 1 km van de start wandelroute "De natte broeken"

Rozen voor de natuurlijke tuin

**Welke rozen?
Waarom rozen?
Hoe dit aanpakken?**

Lees hier het artikel

Lokaal gekweekt, met respect voor
onze natuur.
Perfect voor ons klimaat.

Ontdek onze collectie op
WWW.LENS-ROSES.COM

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen vzw is een regionaal samenwerkingsverband tussen 4 Natuurpuntafdelingen, 5 Natuurpuntkernen, 1 onafhankelijke vereniging en een aantal werkgroepen. 'De knotwilg' is het kwartaaltijdschrift van onze vereniging. NP MWV vzw is erkend en wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid. De vereniging is aangesloten bij Bond Beter Leefmilieu (www.bbvl.be), West-Vlaamse Milieufederatie (www.westvlaamsemilieufederatie.be) en Trage Wegen (www.tragewegen.be).

Natuurpunt Midden-West-Vlaanderen

- Secretariaat & zetel NP MWV
- Adres: Torhoutstraat 66, 8810 Lichtervelde
- Tel. secretariaat: 051/700.695
- E-mail secretariaat: peter.lemmens@natuurpunt.be
- Rek. nr.: BE53.9731.7610.5453.
- BTW- & ondernemingsnummer: BE 0424.696.979
- Het secretariaat is in principe alle weekdays open van 9 - 12 u. en 13 - 16 u., maar neem zo mogelijk vooraf contact op om verrassingen te vermijden. Andere dagen en uren op afspraak.
- Website: www.natuurpunt.be/natuurpunt-midden-west-vlaanderen
- Voorzitter:

Sofie Declercq (sofiedeccl@gmail.com)

Aangesloten natuurverenigingen

Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw

Philippe Verbrugghe (0473/882.900 - verbrugghe_vanwelden@hotmail.com)
Rek. nr.: BE82.0682.0550.8368

Natuurpunt Mandelstreek

(Hooglede - Roeselare - Ledegem - Moorslede - Staden)

Wim Marichal (0476/307.762 - wim.marichal@telenet.be)
www.natuurpuntmandelstreek.be - Rek. nr.: BE51.9799.6273.0762

Natuurpunt Kern de Reiger (Moorslede)

Steven Nuytten (0477/446.772 - steven.nuytten@telenet.be)
Rek. nr.: BE82.4664.3681.6168

Natuurpunt Kern Groot-Staden (Staden)

Filip Moerman (0486/695.286 - natuurpuntgrootstaden@gmail.com)
Rek. nr.: BE87.9733.5278.5394

Natuurpunt Kern Hooglede-Gits

Daan Vandekerckhove (0486/214.608 - vandekerckhovdaan@hotmail.com)
Rek. nr.: BE92.8940.0074.4823

Natuurpunt Ruidenberg (Ichtegem - Koekelare - Kortemark)

Hans Verplancke (0467/012.454 - hmmverplancke@gmail.com)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-ruidenberg - Rek. nr.: BE47.9733.8607.4380

Natuurpunt Kern BEI (Ichtegem)

Hans Verplancke (0467/012.454 - natuurpuntbei@gmail.com)
Rek. nr.: BE71.0689.5005.1369

Natuurpunt Kern Kortemark

Sofie Declercq (natuurpuntkortemark@gmail.com)
Rek. nr.: BE78.9734.1965.6386

Natuurpunt Torhout

Bart Van Thuyne (0479/812.963 - bart.van.thuyne@telenet.be)
www.natuurpunt.be/natuurpunt-torhout - Rek. nr.: BE96.9733.8345.7505

vzw Leefmilieu Roeselare

Piet Desmet (051/225.852 - leefmilieuvzw@gmail.com)
Rek. nr.: BE33.9733.6476.0046

Aangesloten thematische werkgroepen

Amfibieënwerkgroep (NPM)

Martine Lakiere (0479/780.002 - martine.lakiere@telenet.be)

Jong Natuurverkenner (NP MWV)

Xavier Dirix (0488/811.245 - dirix.xavier@gmail.com)

Natuurwerkgroep Torhout

(amfibieën, reptielen, vogels, zoogdieren - NPT)
Geert Carette (050/215.483 - geert.carette@skynet.be)

Steenuilwerkgroep Mandelstreek (NPM)

Ludo Momerency (051/225.280 - steenuilwerkgroep@natuurpuntmandelstreek.be)

Uilenwerkgroep Hoge Dijken (NPGO&HD)

Dirk Peene (059/267.802 - dirk.peene@outlook.com)

Vogelwerkgroep (NPM)

Johan Bostoen (0475/381.084 - johan.bostoen@gmail.com)

Werkgroep Trage Wegen (NPT)

Roney Debaillie (050/214.574 - rdebaillie@gmail.com)

Zoogdierenwerkgroep (NPM)

Michael Parmentier (0483/638.090 - michael.parmentier@hotmail.com)

Zwalimop (zwammen, lichenen, mossen, planten - NPM)

Peter Hantson (051/203.063 - voorzitter@natuurpuntmandelstreek.be)

Vragen over ons privacybeleid? Neem contact op met het secretariaat.

Natuurgebieden

Bourgognepolders (Oudenburg)

Dirk Anseeuw (051/581.122 - dirkanseeuw@hotmail.com)

Groenhove (Torhout)

Alexander Dhooms (051/584.471 - dhooms.alexander@telenet.be)

Kleiputten (Rumbeke)

Piet Desmet (051/225.852 - natuurmandelstreek@gmail.com)

Kouterveld (Kortemark)

Thijs Declercq (0478/188.929 - thijs.declercq@gmail.com)

Mispelaarhoek (Zonnebeke)

Geert Schoutteten (0476/440.200 - geert.schoutteten@gmail.com)

Moerasje (Torhout)

Roney Debaillie (050/214.574 - rdebaillie@gmail.com)

Snipgate (Gistel)

Dirk Peene (059/267.802 - dirk.peene@outlook.com)

Swal (Koekelare)

Kristof Vanhee (0497/152.684 - maureen.vansevenant@gmail.com)

De Vijfwegenpoel (Poelkapelle/Staden)

Tom Lemahieu (0478/483.680 - lematr@hotmail.com)

Waterdambosje (Moorslede)

Peter Hantson (0486/899.444 - peter.hantson@outlook.com)

Lid worden?

Als lid van Natuurpunt krijg je 4 x per jaar 'de knotwilg' en het Natuur magazine in je bus. Als extraatjes ben je verzekerd tijdens alle Natuurpunt activiteiten én krijg je korting in de Natuurpuntwinkel en bij tal van partners (zie www.natuurpunt.be/voordelen). Wie voor het eerst lid wordt, krijgt een welkomstpakket met o.m. de prachtige Natuurpunt fiets- en wandelgids. Woon je in Gistel, Hooglede, Ichtegem, Koekelare, Kortemark, Ledegem, Moorslede, Oudenburg, Roeselare, Staden of Torhout? Regel je lidmaatschap via www.natuurpunt.be/lid-worden (€ 38/jaar). Woon je in een andere gemeente? Neem dan contact op met het secretariaat.

Abonnement?

Ben je al lid van een andere Natuurpuntafdeling, dan kan je ook een abonnement nemen op 'de knotwilg' alleen. Schrijf 12 euro over naar rekeningnummer BE53.9731.7610.5453 en vermeld daarbij 'abonnement DK' én je adres, omdat de bank dit niet meer automatisch doorgeeft.

Digitale nieuwsbrief 'De Groene Flits'.

Neem contact op met het secretariaat.

Redactieraad en eindredactie

Raad van bestuur & secretariaat.

Vormgeving en druk

Opmaak door MR-PRINT.BE, 0495/789.474, info@mr-print.be
Druk door Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
Papier met EU-Ecolabel en ECF- en FSC-certificaat.

Oplage 2.865 exemplaren

Steun onze projecten

Storten op rekeningnummer BE56.2930.2120.7588 van Natuurpunt Beheer vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen met de vermelding 'gift aan' en het projectnummer van jouw keuze. Voor schenkingen vanaf 40 euro krijg je een fiscaal attest.

5554 - BOURGOGNEPOLDER	4029 - FONDS NP MWV
5580 - GROENHOVE	5609 - KOUTERVELD
3567 - MANDELSTREKE	5599 - MISPELAARHOEK
5562 - SNIPGATE	5587 - VIJFWEGENPOEL
5594 - WATERDAMBOSJE	

GEW-2492 - Steenuilenwerkgroep - op rekeningnummer BE12.2300.5247.4592 van Natuurpunt Studie vzw, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen.

Een ziek of gekwetst dier gevonden?

Kijk op www.voc-bulskampveld.be (VOC Beernem, tel. 050/790.959) of www.vogelopvangcentrum.be (VOC Oostende, tel. 059/806.766).

Een flagrante overtreding van de natuurwetgeving?

Meld dit aan de natuurinspectie van Oost- & West-Vlaanderen op natuurinspectie.west.anb@vlaanderen.be, 050/247.770 of 0474/301.428.

ACTIVITEITENKALENDER NATUURPUNT MIDDEN-WEST-VLAANDEREN (NP MWV)

Activiteiten van Natuurpunt Gistel-Oudenburg & Hoge Dijken vzw (NPGO&HD), Natuurpunt Mandelstreke (NPM), Kern De Reiger (NPKDR), Kern Groot-Staden (NPKGS), Kern Hoogledé-Gits (NPKHG), Natuurpunt Ruidenberg (NPR), Kern BEI (NPKBEI), Kern Kortemark (NPKK), Natuurpunt Torhout (NPT), Jong Natuurverkenners (JNV), vzw Leefmilieu Roeselare (vzw LR) én externen.

Datum	Uur	Activiteit	Organisatie
Zondag 5 oktober	om 10 u.	Maandwandeling in het Blekerijbeekbekken	NPR
Zondag 5 oktober	om 10 u.	Wandeling met de boswachter in 'De Hoge Dijken'	NPGO&HD
Zondag 5 oktober	om 12 u.	Klimaatmars: samen voor natuur en klimaat!	extern
Dinsdag 7 oktober	om 9 u.	De 'bosberen' helpen de natuur in het Groenhovebos	NPT
Woensdag 8 oktober	om 14 u.	Expeditie bosbodem: het grote nootgeval	NPT
Zaterdag 11 oktober	vanaf 8.30 u.	Trektellen op de Heihoek	NPM
Zaterdag 11 oktober	vanaf 13.30 u.	'Repair Café'	NPT
Zaterdag 11 oktober	om 18.30 u.	'Nacht van de Duisternis' in het Bergmolenbos	NPM
Zaterdag 11 oktober	vanaf 19 u.	'Nacht van de Duisternis' in het Koekelarebos	i.s.m. NPR
Zaterdag 11 oktober	om 19.02 u.	Start 'Jaarwandelreeks Nachtnatuur'	JNV
Zaterdag 11 oktober	om 19.30 u.	Algemene Kennisquiz	NPKK
Zondag 12 oktober	om 9 u.	Familienatuur in het Groenhovebos	NPT
Zondag 12 oktober	om 9 u.	Infowandeling beheerplan Wijnendalebos	extern
Zondag 12 oktober	om 13.30 u.	'Week van het Bos' in het Krommebeekbos	i.s.m. NPM
Zaterdag 18 oktober	om 9 u.	Watervogeltelling	NPT
Zaterdag 18 oktober	om 13.45 u.	SNUIT in het bos	NPKBEI
Zaterdag 18 oktober	om 14 u.	Wandeling over de Kezelbergroute	NPKDR
Zondag 19 oktober	om 10 u.	De zomer uitwuiwen in 'De Kleiputten'	NPM
Zondag 19 oktober	om 10 u.	Herfstwandeling in 'De Hoge Dijken'	NPGO&HD
Zondag 19 oktober	om 14 u.	Paddenstoelenwandeling in het Polygoonbos	NPKDR
Zondag 26 oktober	om 10 u.	Foto-herfstwandeling	NPKGS
Zondag 26 oktober	om 13.30 u.	Werkmoment Kouterveld	NPKK
Dinsdag 4 november	om 13.30 u.	De bosberen helpen de natuur langs de Warandestraat	NPT
Vrijdag 7 november	vanaf 19 u.	Schemertocht met zaklamp voor jong en oud	NPKHG
Zaterdag 8 november	om 9 u.	Studiedag graslandbeheer & hooiland	i.s.m. NP MWV
Zondag 9 november	om 8.30 u.	Daguitstap naar de Uitkerkse Polders & Kwetshage	NPM
Zondag 9 november	om 9 u.	Familienatuur in het Groenhovebos	NPT
Zondag 9 november	om 10 u.	Maandwandeling Koekelarebos	NPR
Vrijdag 14 november	om 19.30 u.	Lezing 'Inheemse vissen herkennen'	NPKDR
Zaterdag 15 november	om 9 u.	Watervogeltelling	NPT
Zaterdag 15 november	vanaf 9 u.	Werkdag op de Vijfwegenpoel	NPKGS
Zaterdag 15 november	vanaf 19.30 u.	Feest: 60 jaar JNM	extern
Zondag 16 november	om 10 u.	Op zoek naar paddenstoelen in 'De Hoge Dijken'	NPGO&HD
Zaterdag 22 november	om 9 u.	'Dag van de Natuur' in 'De Kleiputten'	NPM
Zaterdag 29 november	vanaf 16 u.	De dieren van het Kouterveld vertellen ...	NPKK
Zaterdag 29 november	om 19 u.	Begijn le Bleu in de Bourgognepolder - De roep van de wulp!	i.s.m. NPGO&HD & NPKBEI
Zondag 30 november	om 13.30 u.	Werkmoment Kouterveld	NPKK
Vrijdag 5 december	om 20 u.	Food.Film.Fest 2025: Outgrow the system	i.s.m. NPKK
Zondag 7 december	om 9 u.	Ganzentocht in de regio	NPGO&HD
Dinsdag 9 december	om 13.30 u.	De bosberen helpen de natuur langs de Planterijdreef	NPT
Zaterdag 13 december	om 9 u.	Watervogeltelling	NPT
Zondag 14 december	om 9 u.	Daguitstap naar De Blankaart	NPM
Zondag 14 december	om 9 u.	Familienatuur in het Groenhovebos	NPT
Zondag 14 december	om 10 u.	Maandwandeling Praetbos	NPR
Zondag 21 december	om 10 u.	Overwinterraars in 'De Hoge Dijken'	NPGO&HD
Zaterdag 27 december	om 14 u.	Nestkasten timmeren & insectenhôtels pimpen	NPM
Woensdag 25 maart 2026	om 19.30 u.	Start cursus 'Vogelgeluiden van duin en moeras'	NPM

Verdere info en praktische afspraken vind je middenin deze 'knotwilg'.
De laatste info & eventuele wijzigingen vind je ook terug in onze gratis maandelijkse nieuwsbrief 'De Groene Flits'.
Geïnteresseerd? Stuur een mailtje naar peter.lemmens@natuurpunt.be.